

ՐԱՏԵՒԻՄԱ

THE RAHNUMA

Telephone: Ashland 1461

A WEEKLY PAPER

Annual Subscription \$5.00

Published by H. K. Krikorian, 180 Lexington Ave., New York, N. Y.

Entered as second-class matter August 15, 1924, at the Post Office at New York, N. Y. under the Act of March 3, 1879

Vol. VIII, No. 47, November 27, 1926

Ճիւղ 8, Նո. 47, Նոյեմբեր 27, 1926

ՐԱՏԵՒԻՄԱ

Բահնիւմա պու հաֆթա տախի Լօս Անկէլէսին «Մասիս» Հայ Աւետարանական քիլիսէսի թարաֆընտան նէշը էտիլիօր:

ՐԱՀՆԻՄԱՆԸՆ ԵՖԵՒ ԱՏՐԷՍԻ

180 Lexington Ave.,

New York, N. Y.

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ԹէճՐԻՊԷ

ԹէճՐԻՊԷ ՀԱՅԱԹԸՆ մէհէկ թաշը տըր: Հէր առէմ թէճՐԻՊԷՅԵ մարուզ օլուր, վէ հէր ֆէրտին մուվաֆֆազ օլուր օլմամասը մարուզ օլտըղը թէճՐԻՊԷՅԵՐ իլէ թալին օլունուր:

Ատէմլիք պիր հիսս ի թապիի իլէ պիզտէ նէմա պուլաճազ օլան պիր խասսիյէթ տէյիլ տիր: անը պիր էսվապ կիպի իւզէրիմիղէ կիյի-նէճէք սէյիլ իզ: Վազատա առէմլիքտէ հիսս ի թապիինին, մուհիթին, թալիմ ու թէրպիյէնին հիսսէսի վար: լաքին առլ առէմլիյիմիղ թէճ-րիպէ փոթասընտան կէչէրէք թէչքիլ օլունուր:

Պէօյիւք Ուսթաու (Նալիզ) հէր պիրիմիղէ դապիլիյէթլէր վէրմիչ, օլ դապիլիյէթլէրի գուլլանմազ իչիւն պիղէ հուրր իրսուէթ վէր-միչ, վէ պուլլարըն իւզէրինէ պիղէ հազիգաթ կէօրէն վէ իտէալ Լափան պիրէր ազլ վէրմիչ տիր: Վէ պիզի պիր չօզ թապիաթ գուլլէթլէ-

րի արասընա գօյուպ, անլէր իլէ օղրաշարազ առէմլիյիմիղի պուլմաղը պիզտէն թալէպ էյ-լէմիչ տիր: Վէ պիզիմ իչիմիղ ազլէն հազիգա-թը կէօրիւպ քէնտիմիղ իչիւն իտէալար Լափ-մազ վէ դապիլիյէթլէրիմիղի հուրր իրառէթի-միղլէ իտարէ էտէրէք պու իտէալա վասըլ օլ-մազ տըր:

Իտէալմըզա Եէթիւմէք իչիւն իրառէթի-միղի գուլլանըր իքէն, դարշմըզա ֆարզլը թա-րիզլէր աշըլըր, պուլլարըն հէփիսինտէն այնի թարգտա առէմլիյէ Եօլ կիթմէզ: Պաղը Եօլլար խօշ տըր: լաքին առլ առէմլիք Եօլու տէյիլ տիր: պաղըսը կիւճ տիր, լաքին առէմլիյէ կէօթիւ-րիւր: պաղըսը տա հէմ խօշ տըր, հէմ տէ ա-ռէմլիյէ գլաղուզար:

Պիզի առէմլիյէ սէվզ էտէն գուլլվէթ վիճ-տան վէ վազիֆէ հիսսի տիր: լաքին պիզի իճ-րաաթա սէվզ էտէն գուլլվէթլէր միւթէնէվվի հիսսլէրիմիղ տիր: Վէ իչթէ թէճՐԻՊԷՅԵ պու ֆարզլը սաիգէլէր արասընտա տօղրու օլանը սէչմէյէ չապալամազլըղմըղ տըր: Իրառէթի-միղ հանկի թարաֆա տէօնէճէք տիր, վազիֆէ վէ ֆարզ թարաֆընա՞ մը, Եօզսա խօշ կէլէն սաառէթ թարաֆընա՞ մը:

Տիգզաթ էտէր իսէք կէօրէճէյիլ քի թէճՐԻ պէտէ իւչ ատըմ վար տըր, պիրինճի, առէմլիք հազգընտա պիր իտէալ կէօրմէք, իքինճի, օլ իտէալա սատըզ դալմազ իչիւն դապթ ը նէֆա, իտարէ ի նէֆա, իւչիւնճիւ, դարշմըզա չըզան մանիլէրէ րաղմէն իտէալը թաղըպ էթմէք:

Պիր չօճուզ ազլընա կէլէն հէր թարիզտէ իւչլէմէք իսթէր իքէն, վալիտէյնի անա էյի չօ-ճուզ օլմազ պապընտա պաղը ֆիքըլէր վէրիւր:

մէսէլա, հէր կէօրաիւսիւ կիւղէլ շէյի ալմա-
մազ, քէնտինին էյի շէյլէրինտէն պաշգալարա
տա վէրմէք վէ սաիրէ: Պիր ազ սօնրա չօճուզ
տիկէր արգաստաշլարընըն էյի շէյլէրինի քէնտի-
սի ալմազ իսթէր: Վալիտէսինին սէօզլէրի իսթ
ըննա կէլիննէ, քէնտի քէնտինի զապթ էտէր.
վէ վալիտէսինին իսթէտիյի կիպի պիր օղլան
օլմազա գարար վէրիպ, օլ շէյի ալմազ արգու-
սունտան վազ կէշէր: Պու պիր թէճրիպէ տիր:
Չօճուզ՝ պու թէճրիպէտէ զալիպ օլմազլա բու-
հունտա եէնի պիր մէյլ, եէնի պիր ատէթ թահ-
սիլ էտէր. եէնի պիր ատէթ օլուր:

Պիր կէնն տէրունինտէ մէյտանա կէլէն եէ-
նի արգուլարըն տիգկինինի պրազըպ, անլէր
քէնտինինի նէրէ սէվզ էտէրսէ օրայա կիթսին
մի: Պու կէննէ վալիտէյնի եա մուալլիմլէրի
եախօտ տօսթլարը պազը թափսիյէլէրտէ պու-
լունուլար: Օ՝ կէնն հայաթը իշիւն պիր ի-
տէալ եափար, նէֆսինի զապթ էտիպ, արգու-
լարըն ատէմլիյինէ լայըզ պիր սուրէթտէ ի-
տարէ էթմէյէ գարար վէրիւր վէ անա կէօրէ եա-
շար: Պու կէնն թէճրիպէտէն կէշիօր, վէ է-
կէր իտէալընա սատըզ գալըրսա, օնա կէօրէ ա-
տէմլիյի նէմա պուլուր:

Էօմրիւն հէր տաիրէսինտէ պէօյլէ տիր. վա
զիֆէ եախօտ իտէալ, զապթ ը նէֆս վէ ատէմ-
լիյի թահսիլ էթմէք. հայաթըն թալիմ ու թէր-
պիյէսի պու թէճրիպէլէր իլէ տիր:

Լաքին թէճրիպէ տաիրմա պէօյլէ սատէ տէ-
յիլ տիր: Չօճուզլուգտա ալուղըմըզ թալիմլէր,
իւք րէֆիլիւլէրիմիզ, իշինտէ պուլունտուղըմըզ
մուհիթ, թահսիլ էթտիյիմիզ ատէթլէր, վիւ-
ճուտա աշվալըմըզ վէ սաիր նիշէ թէէսիլէր
պիզտէ պազը հալլար մէյտանա կէթրիլէրէր քի
անլէր թէճրիպէ վազթընտա պիզտէ զաիֆլիք
սէպէպի օլուրլար: Պունլար պիզի հագիզի ա-
տէմլիքտէն կէրի չէքէն գուվլէթլէր տիրլէր:
Պիր քիմսէ իշիլիյէ ալըշմը իսէ, Փէնա հիքեա-
յէլէր վէ մէնգարէլէրլէ խէյալը պօղըմը իսէ,
վազիֆէ վէ վիճտան սէտասընա գուլազ վէր-
մէյէրէք օլ սէտալը զաիֆլէշաիրմիլ իսէ, պու
կիւնքի թէճրիպէլէրտէ պու հալլարըն տօղրու-
տան թէէսիլի օլուր: Ատէմի վազիֆէ վէ ա-
տէմլիք հիսսինտէն կէրի թութան գուվլէթլէր
չօղալուղճա, թէճրիպէ՝ թէրպիյէ հալընտան
չըզըպ իղվա հալընը քէսպ էտէր: Իղվա իսէ
թէհլիքէլի պիր շէյ տիր: Իղվա՝ կիտէրէք էօյ-
լէ պիր գուվլէթլի հալ քէսպ էտէր քի, զանն

էտէրսին ատէմին իշէրիսինտէ տիկէր պիր շալի-
սիյէթ զահիր օլուպ քէնտինի ատէմլիքտէն ա-
յըրմազա ճէհտ էտէր: Շէյթան օլուր: Պէօյլէ
սըրալարտա թէճրիպէյէ մարուզ օլան քիմսէ-
նին հալը չէթլինլէշիր:

Իշթէ հայաթ պու միւճահէտէ իլէ տօլու
տըր: Չօճուզլար, կէննլէր, քեամիլլէր, իսթի-
լարլար, ալիմլէր, ճահիլլէր, հէր քէս՝ ատէմ-
լիյի պու մուճահէտէտէն կէշէրէք թահսիլ եա
զայ էտէճէք տիր:

Ատէմ օլմազ դօլայ պիր իշ տէյիլ տիր: Ա-
նա մանի օլան գուվլէթլէր հէմ իշէրտէ պիզիմ
թապիաթըմըզա վար, հէմ տիշարտա գօնչու-
լարըմըզն հայաթընտա վար. հէմ ատէմլէրին
թէարրուղը հէմ թապիաթ գուվլէթլէրի հիսա-
պա ալընմալը տըր: Վէ իշթէ թէճրիպէ պիզի
պու մանիլէրէր բաղմէն ատէմլիյէ թէրպիյէ է-
տէն պիր վասըթա տըր: Հէր թէճրիպէտէ մու-
վաֆֆազ օլտըզճա, հէր իղվալա զալիպ օլտըզ-
ճա ատէմլիքտէ պիր տէրէճէ եիւքսէլիլ իղ:

Վէ պու պէօյիւք վազիֆէտէ պիզ եալընըզ
պրազըմմըզըզ: Ալլահ պիզի պէօյիւք գուվ-
լէթլէր վէրմիլ վէ հալա պիզիմ եանըմըզա
սուրարազ պիզէ մուալէնէթ էտէր: Պու միւ-
ճահէտէտէ Օ՝ պիզիմ իլէ պէրապէր տիր. պիզի
թալիմ էտէն տիր:

«Պիզի իղվալա կէօթիլըմէ, լաքին պիզի շէ-
րիրտէն գուլթար,» տուասընըն մանասընը ան-
լայա պիլիլ իղ:

Ալլահ պիզիմ թէճրիպէլէրիմիզտէն վէ իղ-
վալարըմըզտան խապէրտար տըր: Էկէր թէճ-
րիպէյէ մարուզ օլուր իսէք, կէշիլմէքտէ օլ-
տուղըմուզ թէճրիպէնին մաղլուպիյէթտէ էն-
ճամ պուլմամասը իշիւն Անըն մուալէնէթի պի
զէ եազըն տըր:

Իմտի մուհաճիլէթտէ, զէլլէլէ վէ թապիլի
աֆէթլէրէ մարուզ օլտուղըմըզ թէճրիպէլէր
տէն մաղլուպ օլմալըպ, ատէմլիյիմիզտէ եիւք-
սէլմէյէ տիզաթ էտէլիմ:

Յ. Գ. Գ.

Ինկիլթէրանըն Քիթապ ը Մուգաստէս
շիրֆէթինին ռափօթթընտան անաշըտըղընա
կէօրէ եալընըզ մէզքիւր շիրֆէթին աճէնթլէրի
կէշէն սէնէ 10,452,733 Քիթապ ը մուգաստէս
տաթմըլար տըր: Սալթ Զինմաշիտէ 4,250,000
նուսիլէ սարֆ օլունմուշ տըր:

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ԹԷՇԵՔԻԻՐ

Շիւքրանիյէթ, ախէրլէրտէ կէօրտիւլիւ-
միւզ էյիլիքլէրի թանրմազ վէ անլէր իշիւն մէմ
նուն օլմազ տըր: Սիսէրօ շիւքրանիյէթի «Ֆա-
ղիլէթլէրին վալիտէսի վէ պիրինճիսի» աստ է-
տիյօր: վէ «անտէն մահրում օլանլար չօզ պէ-
րէքէթաէն մահրում օլուր» տէյօր: Շիւքրանի-
յէթ Փարզ էտէր քի, պիղտէ թէգէքքիւր վէ թագ
տիր լուհը վար, էյէր անլէր եօզ իսէ թէշէք-
քիւր լուհը պուլունմազ: Շալէտ պաշգալարտա
կէօրտիւլիւմիւզ էյիլիքլէրի չափուզ ունու-
տուր, վէ անլէրի թաղաիր էթմէզ իսէք, միւ-
թէշէքքիւր օլմազ իզ: Պու սէպէպտէն սահիպ ի
Մէզմուր տէյօր, «էյ ճանրմ Բապպա համո ու
սէնա էյլէ, վէ ճիւմլէ իհսանլարընը ունութ-
մա:»

Ամէրիգալլարըն սէնէտէ պիր կիւն րէս-
մի թէշէքքիւր կիւնիւ թային էթմէլէրի, չօզ է-
յի տիր: Նոյեմբեր ալընըն սօն հաֆթասընըն
Հինգշաբթիսի պու մազսէտէ թէֆրիզ էտիլիւր,
վէ Բէիսին րէսմի պիր պէյաննամէսիյլէ, օլ
կիւն թաթիլ վէ թէշէքքիւր կիւնիւ հալինտէ
հըֆօ էտիլիւր: Պու էսքի պիր ատէթ իսէ տէ,
էյի պիր ատէթ տիր: Պանգուխտ Հայրլարըն
զէմանընտա պաշլամը օլուպ, սօնրա Վաշինկ-
թըն վէ Լինգըն էյամընտա իհեա օլունարազ
չիմտի տէվամ էթմէքտէ տիր:

Պու Քրիսթիան Փաղիլէթիին պիղտէ տա-
խի պուլունմասը լազըմ տըր: Զիւնքի մալիք օլ-
տուղըմըզ ճիւմլէ պէրէքէթ վէ իհսանլարը Ալ-
լահտան ախզ էյլէմէքտէ իզ: Ճիւմանի վէ լու-
հանի նիմէթլէր իշիւն անա մէրպուլթ վէ մին-
նէթտար իզ: «Անըն իյէ եաշար իյ. վէ հարա-
քէթ էտէր իզ վէ մէվճուտ ըզ:» Օ պիղի խալզ
էյլիւմիշ վէ պիղէ քէնտի լուհընտան վէրմիշ
տիր: Վազըա նէպաթաթտա հայաթ վար, լա-
քին անտէ գիտակցութիւն եօզ տըր: Հայվա-
նաթտա հայաթ վար, Փազաթ անտէ լաթօն եօզ
տըր: Ալլահ պիղէ մազուլ վէ գիտակից պիր հա-
յաթ վէրմիշ վէ պիղի գիյատէ միւմթազ գըլմըզ
տըր:

Քէզա Ալլահ պիղի պու անէ գատար պէսլէ-
միշ վէ մուհաֆազա էթմիշ տիր: Գուշարը պէս
լէյէն վէ զանպաղարը կիյինտիրէն Զաթ, պի-
զէ տախի նազար գըլմըզ վէ կիյինտիրմիշ տիր:

Վազըա ճոխ պիր սեղանըմըզ վէ կիւզէլ էլպի-
սէմիզ օլմամըզ իսէ տէ, եինէ տէ Ալլահըն ի-
նայէթ տիւնեասընտա պէր հայաթ օլմուշ վէ
անըն էյիլիքլէրինի կէօրմիւշ վէ կէօնէնմիշ իզ:

Հէմ տէ Ալլահ պիղէ քէնտի քէլամ վէ իլ-
համընը վէրմիշ տիր: Պու թարիպ իյէ անըն ի-
րատէթ վէ մազսէտինի անլար, վէ հազգ օլան
տօղրու եօլա կիտէր իզ: Անըն «քէլամը ալազլա-
րըմըզա չըրազ վէ եօլարըմըզա նուր տըր», Ա-
նըն նուրը իյէ նուր կէօրիւր վէ քէլամըլլէ թա-
լիմ օլունուր իզ:

Պուսուսա Ալլահ պիղէ քէնտի իպն ի վա-
հիտի օլան Բապպըմըզ Յիսուս Քրիստոսը իի-
սան էյլիւմիշ տիր: Անըն գանը վէ քէֆարէթի վա
սըթասըլլէ կիւնահլար աֆվընա վէ էպէտի հա-
յաթա մալիք օլուր իզ: Պօղոս առաքեալ Ալլա-
հըն պու աթիյէսի հազգընտա սէօյլէր իքէն.
«Ալլահա թարիֆ օլունմազ աթիյէսի իշիւն
չիւքր օլսուն» տէյօր: Պու թարիֆ օլունմազ պիր
աթիյէ վէ պէօյիւք պիր աթիյէ տիր: Անը թագ-
տիր վէ անըն իշիւն իլէլէպէտ չիւքր էտէլիւմ:

1. Միւթէշէքքիւր պիր կէօղիւմիւզ օլսուն:
Հէր շէյտէ թէշէքքիւր էտէճէք պիր սէպէպ կէօ-
րէլիւմ: Յոռետես տէյիլ, իլլա լաւատես օլալմ:
Կիւլտէքի թիքէնէ տէյիլ անճազ թիքէնտէքի
կիւլէ պազալմ, պիթթապի պունը էթմէք ի-
շիւն իման վէ իտման լազըմ տըր: Պիղիմ պա-
սարըմըզ գըսսա վէ իմանըմըզ գաիֆ տիր: Բու-
հանի պասարա վէ իլահի կէօզէ իհթիյաճըմըզ
վար: Օլ զէման զահիրի մաղլուպիյէթտէ հազի
գի զալէպէ վէ ճիւմանի Փէլաքէթտէ իլահի պէ
րէքէթ կէօրիւր իզ:

2. Միւթէշէքքիւր պիր տիլիւմիւզ օլսուն: Պա-
զը քիմսէլէր վար տըր քի անլէրին աղզը աշըլ-
տըզտա թէշէքքիւրտէն մատա պիր շէյ իշիւտիւ-
մէզ, տաիմա գարա խապէր կէթիրիրլէր: Վա-
զըա սէլամէթ եօզ իքէն, սէլամէթ սէլամէթ
տէյիւ հէր քէսի ալտաթմազ տօղրու տէյիլ տիր:
Լաքին Ալլահըն տիւնեասը վէ պէշէրիյէթին
ահվալը իշիւն, տաիմա դամբանական օգուճազ
տախի միւնասիպ տէյիլ տիր: Պու տիւնեա Ալ-
լահըն տիւնեասը տըր, վէ պու պէշէրիյէթ անըն
մախլուզը տըր: Անլէրին իտարէսի պաշընտա
Ալլահ տուրույօր, էնճամ անլէրի խայրա, հա-
գիգաթա վէ սէլամէթէ տէլալէթ էտէճէք տիր:
Պու օլսուն պիղիմ իման, իւմիտ վէ իթիմատը-
մըզ:

3. Միւթէշէքքիւր պիր գալիւմիւզ օլսուն:

Միւթէշէքքիր պիր դալպ տաւմա շիւքը էտէճէք պիր սէպէպ պուլուր, վէ անը տա ալանէն թագ տիր էտէր: Երախտագէտ պիր բուհ սիւքիւթ պիր բուհ տէյիլ տիր: Պիր քէրէ գէնկին ամմա տինսիզ պիր քիմսէ ազշամ վագթը պիր թարլանըն Էանընտան կէշէր իքէն, Փագիր պիր գուլիպէտէն, գուլաղընա շէօյլէ պիր թէշէքքիր սէտասը կէլտի: «Եա Բապպ սանա շիւքը էտէր իմ քի, պիպէ Էէմէք իշիւն Էքմէք, կիյմէք իշիւն էլպիսէ վէ իսքեան էթմէք իշիւն պիր խանէ վէր սին» տէյօր իտի: Օլ գէման պու գէնկին քիմսէ քէնտի քէնտինէ կէլիպ: «Էյէր պու Փագիր քիմսէ քէնտի պու հալը իշիւն Ալլահա թէշէքքիր էտիյօր իսէ, պէն նէ գատար զիյատէ էթմէլիտին» տէյօր իտի: Օլ գէման պու գէնկին քիմսէ տօղրու պիր գարարա կէլիպ՝ տինտար վէ միննէթտար պիր էօմր Էաշամաղա պաշլատը:

4. Միւթէշէքքիր պիր քապիաքըմըզ օլտուն: Յիսուսա միւրէճաաթ էտէն օն ճիւզամըլարըն վագաաընը պիլիւսինիզ: «Անլէրտէն պիր շիֆա պուլտուղընը կէօրտիւքտէ, Էիւքսէք սէս իլէ Ալլահա համտ էտէրէք կէրի տէօնտիւ վէ անըն ալագլարընա գափանըպ անա թէշէքքիր էյլէտի:» վէ զիյատէ պէրէքէթէ մալիք օլտու: Անտէ միւթէշէքքիր պիր թապիաթ վար իտի: Արգատաշլարընըն տիւշիւնմէտիյինի քէնտի տիւշիւնտիւ, սէօյլէմէտիյինի քէնտի սէօյլէտի, վէ Էափմատըղընը քէնտի Էափտը: Վէ էնճամ անլէրին նաիլ օլտուրընը բուհանի պէրէքէթէ, քէնտի նաիլ օլտու: Իմտի պիզ տախի Էրախտագէտ պիր թապիաթա մալիք օլտու՝ կէօրտիւքիւք վէ կէօնէնտիյիմիզ էյիլիքէրի թագտիր էտէլիմ:

Պու նէվ էօմրլէր միւֆէրքաի օլտու: Անլէրին Էիւղիւնտէ վէ կէօղիւնտէ թէպէսսիւմ վէ մէսէրրէթ ալամէթլէրի կէօրիւնիւր: Պիր քիմսէ պիր թէճէմմիւտէ շէօյլէ պիր շէհատէթտէ պուլունտու: «Պէն չօգտան պէրու թէշէքքիր քէօ շէսինտէ իզամէթ էտիյօր իտիմ, լաքին պու Էագընլարտա թէշէքքիր սօղաղընա նազլ էթտիմ: Օրատա հալա տահա թէմիզ, առէմլէր տահա ճալիպ, կիւնէշ տահա փարլազ վէ հէր շէյ տահա էյի տիր:»

Պու նէվ էօմրլէր միւնէթտար օլտու: Ալլահա օլան մէրպուլիյէթինի թանըր, վէ անա շէհատէթ էտէր: Պետրոս առաքեալ անատան տօղմա թօփալա շիֆա վէրտիյինտէ գալմըն հալրէթ վէ թէաճճիւպիւ քէնտինէ ճէլպ օլտու:

ղընը կէօրիւնճէ անլէրի տօղրու Էէրէ — Յիսուսա տէօնտէրտի: Մէշհուր մագամ շինաս Հայ տըն Գրիէյշըն մագամընը իլք թէրէնիւմ էթտիյինտէ խալըն թագտիր վէ թահսինինի կէօրիւնճէ, անլէրին տիգղաթընը պու մագամըն Էէրշէնէլ էտէն Զաթա — Ալլահա շէվիւրտի:

Պու նէվ էօմրլէր միւպարէֆ օլտու: Էօմր Էէնի պէրէքէթլէր իլէ տօլար: Թէշէքքիր տուալարը սէմալաթա արզ օլտուտուգտա օրատան պէրէքէթ փաքէթլէրի էնէր: Յալոր նահապէտին Բիթէլ բույասընտա կէօրտիւքիւ նէրտիւպան կիպի պիր նէրտիւպան կէօրիւնիւր, վէ օրատան Ալլահըն մէլէքլէրի չըգար վէ էնէր: Իման տուալարը սէմալաթա չըգտըգճա օրատան պէրէքէթ վատարըն գէմինէ նազիլ օլտու: Պու սէպէպտէն միւթէշէքքիր պիր էօմր Էաշամաղա սալ էտէլիմ, Թա քի էօմրիւմիլզ միւֆէրբահ, միննէթտար վէ միւպարէք օլտուն:

«Հէր կիւն պիւնլէրնէ իսսանլար:

Բապպ Էիւնտէն կէլիր:

Պէտէլիմէ Էէվմի համալար

Պիգտէն իսքէնիլի:»

Հ. Յ. ԱՇՃԵԱՆ

Լօս Անկէլէս

ՏՈՒԱ

Բապպըմըզըն տուալարընա կէօրիւքըրզ քի տուալարն մագսէտ քէնտի իրատէթիմիզի Ալլահըն իրատէթինէ թապի գըլմազ տօր: Հէր պիր հագիզի տուալար գուրպան տըր, քի անտէ քէնտիմիզի Ալլահըն մէզպահը իւզէրինտէ թագտիմ էտէր իզ: Տուա ալմագտան զիյատէ վէրմէք իշիւն տիր: Անտէ պիզիմ իրատէթիմիզի Ալլահըն իրատէթինէ թէսիմ էտէրիզ վէ պիզի իսթէտիյի թարիգտէ իսթիմալ էթսին տէյու անըն իտարէսինէ թապի գըլարըզ:

Կէօրտիւքիւքիւզ հիշ պիր խըտմէթ տուալարն Էէրինի թուլթամազ: Պիզ էօյլէ պիր գաթըն թապիլէրի իզ քի օ քէնտի գաֆէրլէրինի տուա իլէ գագանտը: Ալլահ իլէ շախսէն Էէվմի թէմաստա պուլունմագտա հագիզի պիր գուլվէթ, հագիզի պիր մէսէրրէթ վէ սէլամէթ վար տըր:

Շահիրտէլ տարա կէլտիքլէրինտէ անլէր օ հալլարընը Հերովդէսէ տէյիլ, սէմայա արզ էյլէտիլէր, վէ Սէմատան անլէրէ իւլաս կէլ-

տի: Տահմա հայաթտա տար գաֆէսէր իշինտէ մահպուս օլմագ թէհլիքէսինտէ իզ: Շիւպհէ-լէր պիղիմ տուա վասըթասըյլա պու գաֆէսէր տէն գուրթուլմագ իւմիտլէրիմիզի քէսմէսին-լէր:

Տուատա էֆքեար վէ արզուլարմըզ քէ-լամլարլա իֆատէ էտիյոր իսէք, Ալլահ Ֆիքը-լէրիմիզի պիլմէյոր եախօտ պիզ իֆատէ էթմէ-տիքճէ տիլէքլէրիմիզ վէրիլմէզ տէյու սէօյլէ-մէյոր ըզ: Անճագ տէրուհի հիսսիյաթըմըզ քէ լամլէ իզհար էթմէյէ սայ էտէր իզ:

~~~~~

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ՆԱՍՐԼ ԿԵՕՐՏԻԻՄ

Չօգտան, սէնէլէրտէն պէրրու թանըր ի-տիւ Արչակ Չօպանեանը: Շախսէն կէօրմիւշ տէ յիլ իտիւ: Լաքին միլլէթիմիզին եէթիշտիտի-յի էն մուգթէտիր պիր մուհարրիր, միւվէրրիս վէ շար հալինտէ անը պիլիւր իտիւ: Անըն էսէր-լէրինի օգուտըզճա միլլի թարիխիմիզի, էտէ-պիյաթըմըզ վէ միլլի եիւքսէք խասսիյէթլէրի-միզի էճնէպիլէրէ թանըթմագ խուսուսընտա ճէհուլէրինի կէօրտիւքճէ, անըն շիրլէրինի Ֆրանսըզճա վէ Ինկիլիզճէ լիսանընա թէրճիւմէ օլտուղուսու իշիթտիքճէ շախսը հազընտա պիր թասվիր եափըպ պէյնիմ իշինտէ պիր հի-յէթ րէսմ էթմիշ իտիւ: Էսէրլէրինտէքի օլան եիւքսէքլիյի պօյու իլէ գարըշարտըմ, շիրլէ-րինտէքի օլան կիւզէլիյի սիմասընա թաթպըզ էթտիւմ, Ֆիքըրինտէ օլան ալալըզ ճէսէտիին ճէսամէթինէ համլ էթտիւմ, խայալըմտա պիր Չօպանեան եափըպ ատէթա օնու իլէ թանըշ օլ-տում վէ տօսթլուզ փէյտա էյլէտիւմ:

Պու կիւնլէրտէ Նիւ Եորքա կէլմիշ օլտու-ղուսու վէ Պէշինճի էվիւնիւ պինասընտա շէրէ-ֆինէ պիր սօֆրա զիյաֆէթի վէրիտիյինի իշի-տիւ, օրայա գօշտում: իսայլըմ կիպի կէօղիւ-միւ տախի իզնա էթմէք իսթէյոր իտիւ: Պէօ-յիւք սալօնըն գափուսընտան կիրէր կիրմէզ պիր տօսթումա, «Նէրէտէ», հա՞նկըսը տըր, Չօպան եան» տէյու սօրտում:

«Նա՞, օրատա, սօֆրանըն օրթասընտա օ-թուրույօր» տէտի տօսթում փարմաղը իլէ կէօսթէրէրէք:

«Էլպէթտէ իլթիֆաթ վէ նէզաքէթ թալէպ էտէր քի շիմտի պիր թագըմ պէլաղէթլի վէ փարլազ սէօղլէր իլէ անը մէտէ պաշլայայըմ: Լաքին պէն ճիտտիյէթի թէրճիւ էտիւ օ ան-տէքի հիսսիյաթ վէ թէհսիւրաթըմը սէօյլէյէճէ-յիւմ:

Տօղրուսու մէյուս օլտում: Ֆիքըրիմէքի Չօ պանեան իլէ օրատա օթուրան շախս պիր պիրի-նէ ույմատը... եիւքսէք... եիւքսէք տէյիլ, իրիւ... օ տա տէյիլ, կիւզէլ... վազաա չիր-քին տէյիլ, ամմա կիւզէլ տէ տէյիլ իտիւ: Հէր կիւնհալմըն իւզէրինէ պիր տէ սագգալը վար իտիւ: Պիլիւրսինիզ քի Նիւ Եորքտա սագգալ վէ Եէհուտի այնի մանատա լուղէթլէր տիրլէր:

Եան թարաֆտա պիր եէր պուլուպ չէքիւ-տիւ. «Նէյիմէ լաղըմ, պէն եինէ էվլէլէի Չօ-պանեանըմ իլէ գալըրըմ վէ օնու իլէ ալազա էտէրիւմ» տէտիւ: իսթիպլէր սէօյլէմէյէ պաշ-լատըլար, քեաֆֆէսի պէնիւմ պիրիյիւմ Չօպան եանը թարիֆ էյլէտիլէր: Թարիխիյնաս, մու-հարրիր, եօրուլմագ վէ Ֆէտուքեար պիր միլլէթ փէրվէր, եիւքսէք թասսավլուլարը իլէ տաիւմա խըզմէթ էտէն պիրի օլտուղուսու վասֆ էթտի-լէր: իսթիպլէրտէն պիրի հէր իքի Չօպանեանը տա թարիֆ էյլէտի: Վեր. Պէնէեան... «Եօք» իլէ պաշլատը: «Փարասը եօք», «Օթօմօպիլի եօք», «Էվի եօք», «Գարըսը տա եօք» տէտի. անլաշըլան պու սէօյլէտիյի օրտա օթուրան Չօ-պանեան իտիւ, «Լաքին վար... գալէմի, այտի-յալարը, վէ նէճիւլ րուհու», տէտի, վէ թահ-տիտ թէմամ օլտու: Պէն պիր տէֆա տահա պէօյլէ մէյեուս օլտում իտիւ:

Պիլմէմ հանկը սէնէ Սթանպօլտա պուլու-նույօր իտիւ: Պիր կիւն Ռ. Պէրպէրեանըն վէ-ֆաթը խապէրի նէշը օլտուտու: Էրթէսի կիւ-նիւ Իւսքիւտարտա Ս. իսաշ քիլիսէսինտէ ճէնա-զէ ալայը իճրա օլանագ վէ Պատրիարք Օրման-եան մէրսիյէ սէօյլէյէճէք իտիւ: Պու Ֆուրսա-թը գաշըրամագ իտիւ. կիտէր հէմ միլլէթիմի-զին էն պէօյիւք Ֆիքըրլէրինտէն օլան գաթա եա-նի Պէրպէրեանա սօն պիր իսթիւրամ էտէրիւմ, հէմ տէ Փաթրիք տէնիլէն շէյ նասըլ օլուր, սէյր էտէրիւմ, խուսուսա Օրմանեանը կէօրիւրիւմ» տէտիւ:

Էօմրիւմտէ Պատրիարք կէօրմէմիշ իտիւ: Լաքին պիր չօգ շէյլէր իշիթմիշ իտիւ. աթոռ, թագ, գաւազան, չուրջառ, ալթուս կիւմիւշ, տէպտէպէ, քիւմ պիրիւր փաթրիքի նասըլ կէթի-

րէճէքէր, նէ պիշիմէր կիյէճէք, էթրաֆըն-տա նէլէր տէօնէճէք, տէյու տիւշիւնտիւմ :

Էթթէսի կիւնիւ պու խայալ իլէ Իւսքիւտա-րա գօշտըմ : Եաղմուրլու պիր կիւն իտի, քիլի-սէնին գափուսը գափալը օլուպ գալապալը տը-շարտա պէքլէյօր իտի : Պէն տախի պուշլարա գարըշտըմ : Օ էսնատէ գապա իրի պիր սէս ի-շիթտիւմ . «Գափուլը աչըն ծօ... Թէաթրօտա՞ մը իզ», պաղըրլօյօր իտի : Պաշըմը տէօնտէր-տիւմ : Գըսսա պօյլու, եասսը թաս պաշը, տու-տաղլարը տըշարըյա օղըամըշ, գարնը քէնտին-տէն իլէրիտէ, պաշը աչըզ սիյա՜ն էնթարիլի վէ եասսը գուշադ կիյինմիշ եուվարլադ պիր ա-տէմ տուրույօր իտի : Եանըմտաքի արգտաշը-մա տէօնիւպ, «Երուանդ շու... քի՞մ . Ժամ-կոց մը, գափուճը մը նէ՞ տիր» սօրտում :

Երուանդ, «Օրմանեան տըր» տէտի կիւլէ-րէք :

«Հա՞նկի Օրմանեան... նասըլ Օրմանեան» տէտիւմ հայրէթ իլէ :

«Պատրիարք քէնտիսի տիր» ճէվապ վէրտի :

«Հայտէ չափկըն սէն տէ, նէրէտէ օլսա շա-գատան վազ կէշմէզ սին» . տէտիւմ զիրա պէնիւմ խայալ էթտիյիւմ Փաթրիք իլէ պու ատէմին ա-րասընտա հիշ պիր միւնասիպէթ եօզ իտի :

Գափու աշըլտը, իշէրի կիրտիք, պիր չօգ եպիսկոպոս վէ վարգապետլէր կէլիպ տիզիլտի-լէր, էն օրթատա պու էնի պօյունա միւսափի գաթ օթուրույօր իտի : Պիւթիւն վաղթտա կէօ-զիւմիւ կէօզիւնտէն ալըրամատըմ : Կեահտա պիր պիր շէյլէր մըրըլտայօր վէ էլինտէքի խա-շը կէլիշի կիւզէլ սալլայօր իտի : Արարողու-թիւն պիթտի, եօզարը բեմէ չըգտը, սէօյլէմէյէ պաշլատը, պէշ տաղիգէ կէշմէգտէն տօսթու-մա տէօնիւպ «Երուանդ ատէմ եիւքսէլիյօր» տէ տիւմ : «Պիրադ սապը էյլէ, ասըլ Օրմանեանը կէօ րէճէքսին» կէլտի ճէվապը :

Մատտէսի եիւքսէք իտի, Պէրպէրեան կի-պի պիր գաթը թարիֆ էտիյօր իտի, լաքին սէօյ-լէյէն տէ եիւքսէք իտի : Փասիւհ, պէլիղ, գուվ-վէթլի իտի : Պէօյիւք պիր սանաաթքեար էլի-նէ կէշմիշ կիւզէլ պիր քէրէսթէ իտի քի օնու կիւզէլճէ րէսմ էյլէտի : Էօյլէ պիր տահիյէյի թարիֆ էթմէք իշիւն Օրմանեան կիպի պիր ֆիքը վէ լիսան լաղըմ իտի : Եիւքսէլտի, եիւք-սէլտի, էնճամ Օրմանեան խայալըմտաքինի տէ կէշտի : Գըսսա պօյունու տա պօյնունու տա աֆվ էթտիւմ :

Պուրատա տախի էնճամ Զօպանեան այաղա գաղտը, սէօյլէմէյէ պաշլատը : Օ անտէ դար-շըմըգտա պէնիւմ թանըտըղըմ վէ սէնէլէրճէ խա-յալըմտա սաղլատըղըմ Զօպանեան տուրույօր իտի : Թարիիւէ վէ վազաալարա աշինա, վուգու-աթը վէ հազիգաթը օլտուղու կիպի կէօրէն, ճիտտի վէ մուգթէտիր պիր միլլէթիէրվէր ի-տի : Քէնտինին եօզլարընը տա, սաղլալընը տա աֆվ էյլէտիւմ :

Պու մէսէլէ պաշըմա կէլէն ախէր պիր վա-գաալը խաթրըմա տիւշիւրտիւ : Անատօլուտա տօղթօրլուպ էտէր իքէն պաղը ամէլիյաթլար իճրա էտէր իտիւմ : Եափտըղըմը ամէլիյաթ-լարըն էհէմմիյէթի հէր նէ օլուրսա օլսուն է-հալի ինտինտէ ալէլիտուսու քէօյլէրտէ փէք միւպալաղա իլէ թէվաթուր պուլուր իտի : Ա-ղըգտան աղըզա էօյլէ հիքեայէլէր սէօյլէրլէր իտի քի պէն պիլէ թէաճհիւպ էյլէր իտիւմ : Ա-տէմլէրի քէսիյօր եափըշտըրըյօրըզ, պաղար-սաղլարը քէսիպ էքլէյօր իմիշիղ, կէօզիւ չը-գարըպ եէրինէ գօյօր իմիշիղ կիպի հիքեայէ-լէր շայի օլուր իտի : Պիր կիւն աթ իւզէրինտէ եօլա կիտէր իքէն պիր քէօյլիւյէ րասթ կէլտիւմ վէ պէնիւմ քիւմ օլտուղունու պիլմէյէրէք իւշ սաաթ պու եէնի կէլէն տօղթօրըն աճայիպ իճ-րաաթլարընը անյաթտը, խարիգ իւլ ատէ հի-քեայէլէր սէօյլէտի, աղ գալա պէն տէ ինանը-յօր իտիւմ : Պիր կիւն պաշղա պիր քէօյլիւ կէլիպ թէտալի իշիւն եանըմա կիրմէք իսթէմիշ, լա-քին քէնտինտէն էվվէլ պաշղալարը օլտուղըն-տան տըշարըտա պէքլէթմիշլէր : Էնճամ պէք-լէմէքտէն թաճիղ օլուպ քէօյէ կիթմէք վազթը տա կէշտիյինտէն պաղըրըպ չաղըրմաղա պաշ-լամըշ : Սէսի իշիթտիւմ, տըշարըյա գօշուպ մէ-սէլէյի անլալընճա «Պրագըն կէլտին» տէտիւմ : Քէօյլիւ կիւճ պէլա իշէրի թէվիլիպ «Նէրէտէ տօղթօր», տէյու սօրտու : «Իշթէ պու տըր» տէ-յու պէնի կէօսթէրտիլէր : Քէօյլիւ պիր պաշը-մա, պիր այաղըմա պաղըպ «Թէհ, պու՞ մը տըր սապահտան պէրու պէքլէտիյիւմ : Օլսունթու խօրօղընա պէնդէյօր : Պէն տէ պիր շէյ գանն էթ տիւմ» տէյիպ սալուշտը : Քէօյլիւլէր օլսունթու-յա, եանի գըղ իսթէմէյէ խօրօղըն քէօթիւսիւ-նիւ կէօթիւրիւրլէր իմիշ : Քէօյլիւ թէտալի-տէն տէ վազ կէշտի կէրի կիթտի :

Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

«ԵՆԼԼՕ ՍԹՕՆ ՄԻԼԼԻ ՓԱՐԳ»ԸՆ ԹԱՐԻՈՒՆՏԵՆ
Ա.

Ա. Իշխրասը. — Ամէրիգա միլէթի ԵՆԼՕ ՍԹՕՆ ՄԻԼԼԻ Փարգըն ԵՆԻՆԻՒՐ Թէմէլիւք էտէ-
պիլմէսի իշխն, իւք Եէրտէ՝ րէիս Թամըս ձէ-
Ֆըրսընա միննէթտար տըր: Միւմաիւէյճ՝ միւգ
թէտիր վէ միւտէպպիր պիր րէիս՝ օլուպ, քէս-
քին պասիրէթ սահպի, պէօյիւք պիր տիփլո-
մաթ իտի: Մը. ձէՖըրսըն 1801տէ րիյասէթէ
կէչտիյինտէ, Ամէրիգանըն Աթլանթիգ գըրսըն
տա օն իւշ վիլայէթի Եալսու սէքիգ Եիւգ էլլի
պին միւրապպա միլ Եէրտէն իպարէթ թօփրաղը
վարըտը: Բէիս ձէՖըրսըն՝ վաթանը պէօյիւթ-
մէյի՝ րիյասէթինէ պաշ մազսէտ իթթիսաղ էյ-
լէտի վէ Ամէրիգանըն՝ պուլնա միւհթաճ օլտու-
ղունու կէօրմէսիյլէ պէրապէր՝ անըն պու կիւն
քի ազամէթինէ էրմէյէ գապիլիյէթի օլտուղը-
նա տա ճիտտէն ինանիյօր իտի: Պինայէն ալէյճ՝
րէյասէթէ կէչէր կէչմէգ՝ պիր Թարաֆտան զար
պա տօղրու իէֆի մէմուրլար վէ միւհէնտիսլէր
կէօնտէրիպ փօթա Եօլլարը իշխն իսարիթալար
չըղտըրտը, տիկէր Թարաֆտան, օլ վաղթտա
Ֆրանսանըն միւսթէմլէքեաթընտան օլան վասի
Լուիզիանա էյալէթինի սաթուն ալմայա Նափո-
լիօն Իմփէրաթօր իլէ մուխապէրէյէ կիրտի,
Չօգ կէչմէտի, րիսսէթինին իքինճի սէնէսին-
տէ՝ օն պէշ միլիօն տալէր պէտէլինէ փազարը-
ղը պիթիրտի, պէօյլէճէ Լուիզիանա էյալէթի
1803տէ Ամէրիգանըն մալը օլտու:

Պու իշխրա Ամէրիգայա պիր միլիօն գա-
տար տէօնիւմ Եէր գամմ էսիպ, անըն մէսահէ-
սինի իքի գաթլատը, օն իւշ վիլայէթ՝ Եիկիրմի
ալթը օլտու, վաթանըն զարպի հուտուտու,
Միսիսիփի ըրմաղընտան Գայա տաղլարընա
նազլ էտիրտի: Պէօյլէճէ պու մուսմէլա՝ Ամէ-
րիգանըն գատէրինի թէպտիլ էյլէտի: Օլ կիւն
Ամէրիգա պէօյիւտիւ վէ օնտան սօնրա կիթտիք-
ճէ պէօյիւմէքտէ օլմուշ տըր: Պու կիւն անըն
պայրաղը իքի պուլուգ պիլիօն միւրապպա միլ
Եէր իւգէրինտէ թէմէվիլիւճ էտիյօր իսէ, պէլի
սէպէպլէրտէն պիրիսի վէ պէլքի էն պէօյիւլիւ,
Լուիզիանանըն վազթընտա իշխրա էսիլմէսի
օլմուշ տըր:

ԵՆԼՕ ՍԹՕՆ ՄԻԼԼԻ Փարգըն Եէրի տախի
Լուիզիանանըն տախիլինտէ իտի: Ամէրիգա մու
ախիլէրէն Լուիզիանայը Թագսիմ էթտիյինտէ,
տօգուգ թէքմիլ վէ տէօրթ գըսմի վիլայէթլէր

օլտու: Վայօմինկ՝ պու վիլայէթլէրին պիրիսի
իտի: ԵՆԼՕ ՍԹՕՆ ՄԻԼԼԻ Փարգըն Եէրի՝ Բաքի
Մաունթընլարըն մէրքէզինտէ օլան պու վիլա-
յէթին շէմալի զարպընտա՝ սաթճը տէրեատան
վասաթ հիսապ սէքիգ պին ալադ միւրթէֆի պիր
Եալլա տըր: Փարգ իշխն ինթիսապ օլունան
գըսըմ, պիտայէթտէ՝ 3500 միւրապպա Եէր
իսթիապ էտէր իտի իսէ տէ, 1891տէ՝ Գանկ-
րէս՝ անա իքի պին միւրապպա միլ Եէր տահա
գամմ էթմիշ տիր:

Պու միւրթէֆի մահալըն պէշտէ տէօրտիւ՝
սըգ օրմանլըղտան իպարէթ տիր: Պու աղաճլար
տէնիղի կիպի օլան վասի օրմանըն մէրքէզին-
տէ Թապիաթտան Եափըլմըշ տիւնեանըն էն
պէօյիւք վէ էն գըլմէթլու փարգը՝ տէհրլէր-
տէն պէրու ճինս ի պէշէրէ մէսթուր գալմըշ ի-
տի: Նափօլէօն՝ պիր փատիշահլըգ գատար պէօ-
յիւք օլան Լուիզիանա էյալէթինի՝ օն պէշ մի-
լիօն տալէր պէտէլինէ սաթտըղը վազըթ, անըն
տէրունինտէ պէօյլէ գըլմէթլու պիր Թապիի
փարգըն՝ մէվճուտիյէթինի պիլմէյօրտու, հա-
գիպթը ճալ ճու իտի քի՝ անը նէ սաթան պիլի-
յօր իտի, նէ տէ սաթուն ալան: Պիր Ամէրիգա-
լը տէմիշ տիր քի՝ «Պիգ տէյիլ Լուիզիանատան
հասըլ օլան օն իւշ վիլայէթիլմիղին պիրինի իլ-
լա ճու ԵՆԼՕ ՍԹՕՆ Փարգտա մէվճուտ Գայգէր-
լէրիլիգտէն «Օլտ Ֆէյթթուլ» նամ Գայգէրիմի-
զի պիլէ, մէպլաղը մէգըլիւր պէտէլինէ սաթմա-
ղըգ, վէ էյէր՝ ԵՆԼՕ ՍԹՕՆ Փարգըն գըլմէթի օն
պէշ միլիօն տալէրէ պէտէլ Ֆարգ էթսէք պիլէ,
տէմէք տիր քի՝ Միսիսիփի ըրմաղընտան Բաքի
Մաունթընլար արասընտա պուլունան պիր մի-
լիօն գատար Թօփրաղը Ֆրանսա պիլգէ պէլէշ
վէրմիշ տիր, ֆիլ վազի Նափօլէօն նէ սաթտը-
ղըն պիլմէմիշ տիր»:

Ամէրիգանըն իշխրասընտան էվվէ՝ ԵՆԼՕ
ՍԹՕՆ Փարգըն Եէրինին ճիւմլէսի Ֆրանսա մա-
լը տէյիլ իտի, ճէնուպ Թարաֆը՝ Սփանիա հիւ
քիւմէթինէ ախտ իտի: Ամէրիգա՝ պու գըսմընը
տա՝ Մէքսիքօ մուհարէպէսինտէն սօնրա, Գա-
լիֆօրնիայա վէ Նիւ Մէքսիքօյա — Եալսու
Բաքի Մաունթընլար իլէ Մէքսիքօ Բէօրֆէզինէ
գատար (Րիօ Կրանտ Րիվըրէտէք) պուլունան
Մէքսիքօնու ճիւմլէ միւսթէմլէքեաթընը՝ 15
միլիօն տալէր պէտէլինէ սաթուն ալտըղը դէ-
ման՝ էտինմիշ տիր: Շոգ հալտէ՝ Ամէրիգա՝
ԵՆԼՕ ՍԹՕՆ Փարգըն Եէրինին շիմալի վէ պաշ-

լրճա գրամբնը, Թրանսա հիւքիւմէթինտէն, 1803տէ, ձէնուպի գրամբնը իսէ, 1847տէ Փրէ-զիտէնթ Թալլըրըն զէմանը բիյասէթինտէ սա-թուն ալմըջ տըր: Հէր իքի տէօվլէթէ 15էրտէն 30 միլիօն տալէր վէրմիշ իսէ տէ, պու մէպլաղ սալթ Եէլլօ Սթօնուն եէրինին պէտէլի օլմայըպ Միսիսիփիի բրմաղընտան պահր Ը մուհիթ ի Բէպիւրէտէք պուլունան ճիւմլէ մէմլէքէթլէրին պէտէլի իտիլէր:

Աճէպա՝ պու հիւքիւմէթլէրին էթտիյի մու ամէլէ զէմանընտա Բաքի Մաունթընլարըն մէր-քէզինտէ պուլունան Եէլլօ Սթօնտա մէվճուտ թապիի ամայիպաթ հագգընտա հիշ պիր մալիւ մաթլարը օլմա՞տը մը: Հիշ տէյիլ գատիմ ին-տիանլար օրատա օլան ամայիպլէրի կէօ՞րմէ-միշլէր մի իտի: Պիլէնլէր վար իտի իսէ, նի՞-չիւն մալիւմաթ վէրմէտիլէր: Պու պապտէ, հիշ պիր գայտ եա մալիւմաթ պուլունմայօր:

Գատիմտէն պէրու օրասը հայվանաթա վէ գուշլարլէ մէսքէն վէ մէլճա օլմուշ օլուպ, պէ-նի պէշէրտէն հիշ պիր գապիլէնին օրատա եա-շամըջ օլտուգլարընա տաիր պիր կէօնէ էսէր եա գուլուտաթ պուլունմուշ տէյիլ տիր: Եա-պանի Ամէրիգալըլար ճիւլար եէրլէրտէ քէօլէր վէ սաիր պարընամագ եէրլէր եափըպ թէմէք-քիւն էթմիշ իսէլէր տէ, պէյաղ ատէմլէր, օրա-լարը էլլէրինտէն ալտըգլարընտա՝ անլէրէ օլ պապտէ պիր մալիւմաթ վէրտիքլէրինէ իսպաթ հօգ տըր:

Պու եայլանըն եիւքսէքլիյի, սարփ օլուպ կէտիպ կէլմէքտէ օլամագ միւշքիւլաթը, օրման տա աղաճլարըն չօգլուղու վէ սըգլըղը, սէնէ-նին պէօյիւք փայընտա գար վէ պուպ իլէ գափը օլմասը, էօյլէ պիր տաղի եէրին թալլարընը վէ գայալարընը փաքլամագ իչիւն ալէթլէրին օլ վաղթլարտա հէնուղ իիթիւրա վէ իճատ էտիյ-մէմիշ իտիյի, էօյլէսի պիր օրմանը փաքլալըպ եէր, հուրթ եափմագ իչիւն, պըչիլըլար վէ պ-թալարըն գըլլէթի, օլ վաղթա եաշայան տէյիլ սալթ ինտիւն, իլլա էվրօփատան կէլմիշ Թրան-սըղ, Սփանիալը վէ ճիւմլէ սաիր պէյաղ գալմ-լարըն պիլէ, եէթէր գատար աղըլ, հիւնէր, սէր վէթ վէ մէտէնիյէթլէրինին օլմամասը վէ էգ-հէր ճիհէթ թէյայիւշէ մէտար պիր եէր հիսապ էտիլմէմէսի սէպէպլէր օլսալար կէրէք իտի քի իլքինտէն պէրու օրասը նամալիւմ պիր եէր գալ մըջ տըր:

Պու սէպէպլէրէ՝ պիր տէ էսքի ատէմլէրին

խուսուսա ինտիւնլարըն արասընտա պուլունա-ճաղը թապիի օլան իթիգատաթը պաթլէյի իլա վէ էտէպիլիւրիլ: Պիր միսալ զիքը էտէլիմ: Պիր ինտիւն ալճը պէյաղ քիւրք թիւճարլարընտան պիրինէ՝ շէօյլէ տէմիշ տիր. «Օրասը իպլիսին Մէլէքիւթիւ տիր. պէյաղ ատէմլէրին Գիթա-պընտա եաղըլան ճէհէնէմ օրասը տըր: Հէր կիւն՝ Սան Թրանսիսքօ, Փօրթլէնտ, Շիքալիօ վէ նիւ Եօրք կիպի պէօյիւք շէհրլէրտէ էօլէն եա-րամագ ատէմլէրին բուհու՝ օրայա կէլիւր, շէ-թան անլէրի օլ աթէշ քիւլիսանընա աթար վէ իշթէ պու սէպէպլտէն օրատա աթէշ սէօյիւմէ-յօր»: Պու նաղիլէթ 1830տա իշիտիլմիշ, վէ օլ վաղթլարտա ալճըլարտան պու միսիլլու փէք չօգ մասալլար եայըլմըջ տըր: Շու գատարը հա գիգաթ տըր քի, Եէլլօ Սթօն Փարգըն՝ հէր թա-րաֆընտա պի հիսապ տէլիքլէր վար քի, անլէր-տէն պէր տէվաթ տուման վէ սըճագ սու պու-խարլարը չըղըյօր, պիւա շիւպհէ անլէր զիր ի գէմիւտէ մէվճուտ սըճագ քիւլիսանըն նէթիճէ-լէրի տիրլէր:

Ս. Տէվիթեւն

ՍԻՅԱՍԻ ԻՆԳԻԼԱՊԱԹ

Ա.

Թարիիս ի պէշէր պիր չօգ ինգիլապաթ իլէ նէշլ ու նէմա պուլմուշ տըր: Գապիլէլէր միւն-ֆէրիտէն վէ միլլէթլէր միւնթէմիէն՝ քիմ գուլ վէթլի իսէ հագգ օնուն տըր, գաղիյէսինէ թաթ-պըղէն մուխասէմէ վէ միւնհասուտէ միյանէսին-տէն միւրուր էյլէմիշլէր տիր:

Տէհրլէրին ճէհալէթ վէ պէտէվիյէթլինտէն իսթիֆատէ էյլէյէրէք, Փիղիգի վէ աղլի սիհր-լէ մութթասըֆ պիր թաղըմ գաթլար, տէրէ պէ-յի, գրալ, փատիշահ, հիւքմտար վէ եա տա իմ-փէրաթօր իւնվանը իլէ միլիօնլարճա պիսուշ հհալիյի մուհարէպաթըն էօլիւմ կիրատուընտա խուրտ ու իաշ էյլէտիլէր: Թարիիստէ պու մի-սիլլու խուրիղգանէ Փաճիէլէրին ճիյէրսուղ նէ-թիճէլէրի զալիպ վէ մաղլուպ միլլէթլէր մի-յանէսինտէ պիր թաղըմ սիյասի մուհահէտէլէ-րին ապտընա հօլ աշմըջ տըր: Մուհարէպէլէր վէ անլէրին նէթիճէսի օլան մուհահէտէլէր հատ-տը գաթլարընտա պիր ախլագի քէմալ միյարը-նա եէթիշէմէտիլէր իսէ տէ պիր թաղըմ իսլա-հաթա հօլ աշմըջ տըրլար:

Թարիիս ի պէշէրին ճիւմլէ վաղաալարըն-

տան պահս էյլէմէքլիյէ միւսաատէմիզ օլմա-
տըղընտան, էվրօփանըն մէտէնիյէթէ աղ չօզ
եիւզ թուրքաւորու էյամտան, հանի գուրուռու
վիւսթա եատա իսլահաթ (բարեկարգութիւն)
տէհրլէրինտէն հալը հաղըրատէք գուհուր էյլէ-
յէն պաղը ինգիլապութը մուրթասարէն միւթա
լէա էտէլիմ:

Թարիխ ի Միւստըն 1648ինէ թէսատիւֆ էյ-
լէյէն Ուլաքֆալիա Ահմեմէսի միւտհիշ օթուզ
սէնէլիք էվրօփա մուհարէպէսինին նէթիճէսի
իտի: Անտէն պիր ասը էվվէլ մէհհուր Միւսլիհ
ի տին Լուտէր՝ 95 մատտէտէն իպարէթ պիր
տինի իսլահաթ լարհասը իլէ Փափաւիլիլին ճէ-
սիմ գուվվէթինէ փրօթէսթօ էյլէյիպ, տէհր-
լէրտէն պէրու քիլիսէվի իթիգատաթ ը պաթըլէ
թահթընտա ահ ու էնին էյլէյէն էհալինին հիս-
սիյաթընտա պէօյիւք պիր սարսըլը մէյտանա
կէթիրտի: էվրօփա սիյասիյունու պէօյէ ու-
ֆադտան պաշլայան տինճէ պիր ինգիլապը է-
հէմմիյէթէ ալմամալարընա լաղմէն, օն ալ-
թընճը տէհրին փրօթէսթանթըղը փէք գուվ-
վէթլի պիր մէհհէպ վէ թարիգէթ հիյէթինի
քէսպ էյլէմիշ իտի:

Օլ վաղթըն էն գուվվէթլի իքի պէօյիւք
հիւքիւմէթլէրի իսվէճ իլէ Փօլանտիա իտի:
Փօլանտիալըար իսվէճ վէլի ի ահտընը քէն-
տիլէրէ հիւքմտարըղա տալէթ էյլէտիլէրին-
տէ միւմաիլէյհ հէմ տալէթէ իճապէթ էթտի,
հէմ տէրէմէն Գաթօլիլիլի գապուլ էյլէտի:
Իսվէճ հէքիւմէթի պունա մուխալէֆէթ էյլէ-
յիպ վէլի ի ահտը հազը ը վէրասէթտէն մահ-
րում գըլտը: Պու թարիգլէ պու իքի գուվվէթ-
լէր միյանէսինտէքի խունրիզ մուհարէպէլէրի
անճազ 1460տաքի Օլիվա ահտնամէսի թէսքին
էտէպիլտի:

Պունտան 12 սէնէ էվվէլ տիւնեայը գապթ
էյլէմէք հըրս ը շանը իլէ Ավսթրիա վէլի ի ահ-
տընըն Սարաճօլատա գաթընը պիր վէսիլէ իթ-
թիխաղ էյլէյէն Վիլհէլմ Հօհնճօլէրն միսիլլու
Սփանիա իմփէրաթօրու պիր տին մուհարէպէսի
մէյտանա կէթիրմէք իչիւն 1618տէ Պօհէմիա-
նըն փրակա շէհրինտէ տինի պիր իթիլալը
թէշվիլ էյլէտի: Պու վէսիլէ իլէ Սփանիա օր-
տուլարը Գաթօլիլիլի միւտէֆաա իչիւն շէ-
մալի էվրօփայա հիւճմ էյլէյիպ Պօհէմիա գրա-
լը Փէլէթանը մէմլէքէթտէն սիւրտիլէր: Ալ-
ման Փրէնսիլիլիլի սիյասի սէպէպլէրէ պինա-
էն Պօհէմիա թարաֆընը իլթիգամ էյլէյէրէք,

Տանիմարգա գրալը թահթընտա միւթթէֆիզ
պիր օրտու իլէ մուհարէպէյէ տէվամ էյլէտի-
լէր իսէ տէ, Սփանիանըն մուհթաղամ վէ ճէսիմ
օրտուլարը էօնիւնտէ միւնհէլիմ օլտուլար:
էնճամ մէհհուր իսվէճ գրալը Կաստալօս Ատօլ-
ֆօս փրօթէսթանթըղըն մուհաֆըզը հալինտէ
շէմալտան Ալմանիա իւզէրինէ հիւճիւմ էյլէյէ-
րէք Սփանիա օրտուլարընը թար ու մար էյլէ-
տի: Օթուզ սէնէ տէվամ էյլէյէն պէօյլէ վէսիլմ
մուհարէպէ միլլէթլէրի սուլահ թապի գըլտը:
1648տէ Ուլաքֆալիա ահտնամէսի, Ալղաս-Լօ-
րէն, Մէյ, Թուլ վէ վէրտէօն Արքեպիսկոպոս-
լուգլարընը Ֆրանսայա իլհազ էյլէտիլի միսիլ-
լու Ալմանիատաքի, Կալվինական, Լուտէրական
վէ Գաթօլիլի ֆըրգալարընը պիր սիյասի միւ-
սապաթա լապթ էյլէտի: Ալման Փէնսիլիլիլի
հիւրը վէ միւսթաղիլ պրազըլտըղլարընտան
տին մուհարէպէլէրի խիթամա կէլիպ արթըզ
էվրօփա ահտնամէլէրի սիյասի պիր շէքլ ալտը:

Սփանիա իլէ Ֆրանսա միյանէսինտէքի օն
պիր սէնէլիք մուհարէպէ 1659 Փիթիմէ ահտ-
նամէսի իլէ խիթամա կէլիպ Փիթիմէ տաղլարը
հուտուտ ֆարզ օլունարազ տաղըն շէմալը Ֆը-
րանսայա իլհազ էտիլտի քի այնի սինօր հալա
պազի տիր:

Ֆրանսա գանուռնունճա իտարէ ի հիւքիւ-
մէթ սալթ էրքէք էվլատա աիտ օլուպ Սփանիա-
տա իսէ հէմ էրքէք հէմ տէ գարը թախթա վա-
րիա օլապիլիլի իտի: Ֆրանսա գրալը 14իւնճիւ
Լուի Սփանիա վրէնսէսի Ինֆանթա Մարիա Թէ
րէզա իլէ թէէհհիւլ էյլէյէճէլինտէն միւսթաղ-
պէլտէ Ֆրանսա պիւթիւն Սփանիայա հաքիմ օլ
մասըն տէյու մէրգուլէյէ 500,000 լիրա ճէհիզ
վէրէրէք հուգուգու վէրասէթտէն էլ շէքտիր-
տիլէր իսէ տէ պու վէրասէթ մուհարէպէլէրի
տէ ուզուն պիր միւտտէթ տէվամ էյլէյիպ
1713տէ Ութթէիս ահտնամէսի իլէ էնճամա կէլ-
տի: 1748տէ էքսլաշաբէլ, 1763տէ Փարիզ վէ
1783 Վէրսայլ ահտնամէլէրի գուհուրա կէլէն
էվրօփանըն ուֆազ թէֆէք մէսէլէլէրինի թէս-
վիլէ էյլէյիպ թա 1815տէքի Վիէննա ահտնա-
մէսինէ գատար էհէմմ սիյասի գօնֆէրանսալա-
րա հաճէթ գալմատը: Ջիրա 1789տան 1815է
գատար օլան միւտտէթ Նափօլէօն միւտտէթի օ-
լուպ միւմաիլէյհ հէփ էվրօփա փօլիթիգա վէ
ահտնամէլէրինի սիլիպ սիւփիւրտիւ:

ԳԱՐԵԳԻՆ Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Նիւ Եօրք

(Կրէկերի)

ԹէճՐԻԻՊԵԼԵՐՏԷՆ ԷՅԻ ՍԷՕԶԼԷՐ

Եաշամազ իշին եէ՝ Փազաթ եէմէք իշին
Եաշամազ օպուրուղընը էյլէմէ :

Ուղմէթծիլէր գուլանմազ մէճպուրիյէ-
թինտէ իսէն, պաղէն կէօղիւնիւ պաղէն գուլա-
ղընը, պաղէն տէ աղղընը գափա, սօնրա քիմ-
սէյէ շէքվա էյլէմէ :

Լաղըմ օլմայան պիր մատաէյի ուճուղ տըր
տէյու ալմազ ատէթինտէ օլան՝ լաղըմը ալէա
թընը ուճուղ սաթմաղա մէճպուր օլուր : Սէն
պու աղըլըղըղը էյլէմէ :

Ուճուղըղա ալըճընըն՝ փահալըղտա սա-
թըճընըն ինսաֆը օլմազ տէմիշէր : Սէն Հիշ
պիր շէյտէ ինսաֆըղըղ էյլէմէ :

Փազիրլիք գէնկինլիքտէն, Եայանլըղ աթ-
լըղգտան, պէքեարլըղ էվլիլիքտէն էյի տէրլէր
իսէ, պու կիպի մասալարա ինանմազ սաֆըլ-
ղը էյլէմէ :

Մալինի փիրէ կէօթիւրիւր, կէօնլիւնիւ տէ-
վէ կէօթիւրմէղ տէմիշէր՝ սէն ապա պու կիպի
քիպիրլիք էյլէմէ :

Գարա կիւն դարարըղ գալմազ, պուրութ-
լար արգասընտան պիր տէ կիւնէշ նուրու լէման
էտէճէյինէ իմանսըղըղ էյլէմէ :

Տէմէ տօսթուռա, տէր տօսթուռուռ տօս-
թուռա՝ սէն սըր սաղլամաղըղտա աղըղ կէվ-
շէքլիյի էյլէմէ :

Տիւշէնին տօսթու օլմազ հէլէ պիր քէրրէ
տիւշ տէ կէօր : Սէն գալգար իսէն տիւշմիւշլէրի
խաթրտան ֆէրամուշ էյլէմէ :

Տամլա տամլա կէօլ օլուր, ագար կիտէր սէլ
օլուր : Սէն աղընը սաղլամաղըղը իհմալ էյլէ-
մէ :

Չօգ տէֆա ինսանիյէթ իյանէ ի նաղտիյէ-
տէն զիյատէ՝ թաթլը տիլ կիւլէր եիւղ, իշթի-
րազ ը հիսսէ միւհթաճ տըր, պու կիպի պիր
ֆուրսաթա իղմազ ը այն էյլէմէ :

Ումուռա մուխալիֆէթ գուվլէ ի խաթա
տըր : Սէն էլին էօնիւնէ՝ սէլին էօնիւնէ՝ եէյին
էօնիւնէ տուրմազ հերոսլուղը էյլէմէ :

Սու ուլուր՝ տիւշմէն ուլուռազ, տիւշմէնին
վար իսէ՝ չափուղ սուլհ օլմաղըղտա զաֆլէթ
էյլէմէ :

Թալմուտտա եաղըլը իմիշ քի «Սուլուռու
իշտիյին գուլուլա թաշ աթմա», Փազաթ սէն
սուլուռու իշմէտիյին գուլուլա պիլէ թաշ աթ-
մազ սէֆիհլիյի էյլէմէ :

Պիտիյին պիլէն ալիմ տիր, օնա բէֆիզ օլ՝
խաթիֆատէ էտէրսին, պիտիյին պիլմէյէն
ուլղուտա տըր ուլանտըր, օնտա իմիւտ վար :
Փազաթ պիլմէտիյին պիլմէյէնէ ճէհլի
միւրէքքէպ տէմիշէր. անա բէֆիզ օլուպ ճէհ-
լինէ իշթիւրաք էյլէմէ :

Ալիմ Սոդոմոն հէր շէյին վաղթը վար տէ-
միշ տիր : Սէն՝ վաղթ վէ սըրասը կէլմէտէն սէօյ
լէմէքտէ աճէլէ էյլէմէ :

Ալլահ իհմալ էթմէղ՝ իմհալ էտէր. հազգ-
սըղըղարըն ճէգասըլ գալտըղընը կէօրիւր ի-
սէն՝ պէքլէ՝ սապրսըղըղ էյլէմէ :

Պիր կէնճին սիյրէթինին այարը՝ քիմլէր ի-
լէ բէֆիզ օլտըղընտան անլաշըլըր. իմտի սէն
կէրէքսիղ կէնճլէր իլէ ապա իւլֆէթ էյլէմէ :

Կիւլին բէնկինէ, զօղուսուռա վէ հիւսնիւ-
նէ հասը ը տիգզաթ էյլէ, տիքէնին կէօրիւպ
անտէն շէքվա էյլէմէ :

Քէնտինտէն տուռն ատէմլէրի եիւքսէլթմէք
իշին կէօրիւշիւպ գօնուշան ալիմ, ալիճէնապ
տըր : Քէնտինտէն եիւքսէք ատէմլէր իլէ իւլ-
ֆէթէ զայրէթ էտէն աղիլ տիր, եիւճէլիւր : Վէ
լաքին քէնտինտէն ալչազ սիյրէթտէ օլանլար
իլէ բէֆիզ օլան՝ տիւշէր տէնիլէշիւր. սէն պուռ-
լարտան իպրէթ ալմազտան քէնտինի մահրուռ
էյլէմէ :

Կէօրմէտիյիմ Ալլահ ինանամամ տէյէնլէ-
րի իշթիմիշիմ, է՛յ օղլուռ սէն, կիւլլէրտէ,
Եափրաղլարտա հիսապսըղ հաշէրաթտա, կիւ-
նէշ այ վէ եըլտըղլարտա հիքմէթ վէ պի հու-
տուտ ինթիղամլարըն իշինտէ՝ աղիմ Ալլահը
կէօրմէքտէ քէնտինի քէօր էյլէմէ :

Էն Փէնա սայըլան ատէմլէրտէ պիլէ էյի
խասսէլէր վար տըր : Սէն տալմա հէր շէյին է-
յի թարաֆընը կէօրմէքտէ գուսուր էյլէմէ :

Չօգ տինլէ ազ սէօյլէ, տէնիլմիշ տիր, սէն
ատէմլէր հազգընտա տալմա էյի սէօյլէմէք ա-
տէթինտէ նէքէսլիք էյլէմէ :

Էօմիւրտէ էն գօլայ շէյ պաշգասընա նասի-
հաթ վէրմէք տիր : Էն զօր շէյ վէրտիյին նազի-
հաթը քէնտին իճրա էյլէմէք տիր : Իմտի սէն՝
իճրա էթմէտիյին նասիհաթը պաշգալարա սէօյ
լէմէքտէ ճէօմէրտիլիք էյլէմէ :

Կէլիյօր ազ եէ, կիտիյօր գազ եէ, պուռտա
օլան կիղլի հիքմէթի տնլամազտա քէնտինի ահ-
մազ էյլէմէ :

ՍԵՂՐԱՔ ԹԻՄՈՒՐԵԱՆ

Նիւ Եորք

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

ՈՒՐՈՒԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ճէնուպի Ամէրիգանըն Ուրուկուէյ ճիւմհիւրիյէթի 187,000 միւր. քիւմէթրօ կէնիչիյի օլուս՝ պիւր չօգ նէհրլէր իլէ արազի սուլանըն: Հաւասար միւթէտիլ վէ սաղլամ, թօփրաղը մահ-սուլտար վէ փէք չօգ մատենլէրի վար: Ձըրաւթ վէ հայվանաթ պէսլէմէք իչի փէք իլէրի կիթմիշ տիր: Ուրուկուէյին իւրաճաթը գախիւրէ, թիւթիւն, չէքէր, գահվէ, էթ տէրի եիւն, եաղ վէ սաիւրէ տիր:

Ուրուկուէյին իսքէլէսի Մօնթէվիտիօ տըր քի մուհաճիրլէր օրա չըգարլար: Մուհաճիրլէրի հիւքիւմէթ քէնտի քէսէսինտէն տըչարը չըգարլա խուսուսի պէօյիւք պիւր պինատա 8 կիւն սաղլար վէ պէսլէր, օնլարա հէր կիւն չօրպա վէրիւր: Սէքիզ կիւն սօնրա մուհաճիր քէնտիսի իշ պուլմալը տըր: Պու պինատա գատընլար վէ էրքէքլէր իչիւն ալըր թագսիմաթլար վար տըր: Տօգթօր, իլաճ վէ սաիւրէ տաիւի հիւքիւմէթ քիսէսինտէն տիր: Պուըատա պիւր տաիւրէ վար տըր քի եօլճուլարա մալիւմաթլար վէրիւր, իշ պուլուր, պու խըզմէթլէր մէճճանէն տիրլէր: Էն զիյատէ իչի գօլայ պուլանլար աչճըլար, սիւտ վէրէն գատընլար վէ չիթթօնլէր տիրլէր: Չիթթօնլիքտէն անլայան հէր առէմ 400տէն 600 տօլարա գատար գըլմէթի օլան պիւր արազի ալապիւր վէ պու գըլմէթին անճադ եիւզտէ 15ինի փէչին վէրմէլի տիր: 85ինի իսէ 30 սէնէյէ գատար էօտէյէպիլիւր: Մօնթէվիտիօտա պաշլա աճէնթլէր տաիւի վար տըր քի մուհաճիրլէրէ իշ վէ եօլ կէօսթէրիւր քիւլիւք պիւր իւճրէթ պէտէլի: Ամէլէ կիւնտէ պիւր եա իքի տօլար գաղանապիւրի վէ կէրէք թաամիլէ, կէրէք էվ քիւրասը 20տէն 30 տօլար տըր ալտա:

Մուհաճիրլէր մէմլէքէթին իչէրիսինէ տօլրու կիթմէք իսթէրլէր իսէ շմէնտըֆէր վէ եօլ մասրաֆը հիւքիւմէթ քիսէսինէ տիր: Մօնթէվիտիօյա քէնտի ազրապալարը եանընա կիտէն եօլճուլարա տաիւի հիւքիւմէթ ալանի սուհուլէթի վէրիւր:

Պու կիւնլէրտէ Սիւրիատան փէք չօգ Հայլար Ուրուկուէյէ կիթմիքլէրի իչիւն պու մալիւմաթլարը վէրմէյի Փաիտէլի սալտըք:

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ

Բարեգործականա վէրիւմիշ օլան պիւր Թազըմ կտակար վէ հէտիյէլէր վար տըր քի ճէման 70,000 ինկ. լիւասը պիւր մէպլաղ տըր: Բարեգործականըն պու մէպլաղլար իւզէրինէ պաշգա պիւր հազար եօգ տըր. անճադ վասիյէթ էտէնին շարթլարընա վէ արգուսընա կէօրէ մուամէլէ էտէր, վէ անըն հասըլաթընա մուգայլէտ օլուր:

Պու մէպլաղլարա ասլա տօգուսուլմաղ: Պունու տահա գիյատէ թէէմին էթմէք իչիւն պիւր քըրսքա թահվիլ էտիւմիշ տիր: Ինկիլթէր րատա պու կիպի վասիյէթլէրի սաղլամադ իչիւն խուսուսի գանուսլար վէ անլէրի սաղլամադ իչիւն մալիւմ շարթլար վար տըր: Բարեգործականա պու մազսէտ իչիւն Ուէսթմինիսթըր Պանգասընը ինթիսապ էթմիշ տիր: Պու պանգա գըլմէթի քեաղըտլարը վէ սէհմլէրի սաղլայաճադ, վարչութիւնըն իթթիֆադը իլէ իրատլարը թահսիլ էտէճէք վէ անլէրի մազսէտինէ սարֆ էտէճէք տիր:

Պու թէրթիպ Մեղգոնեան վասիյէթի իչիւն տէյիլ տիր:

Բարեգործական խուսուսի սէրմայէլէր իչիւն պու թէրթիպի եափտըգտան սօնրա ալանգա վասըթասը իլէ տէմիւրպաշ սէրմայէյի տաիւի թէէմին էթմիշ տիր: Տէմիւր պաշ փարա՝ վէրիլէն ալըզլար վէ հէտիյէլէրին ալթըտա պիւրի տիր քի պունա էլ տօգուսուլմաղ:

Բարեգործականըն ըէիսի Պ. Նուպար Փաշա չըջաբերական իլէ պու խուսուստա հէր թարաֆա մալիւմաթ վէրմիշ տիր քի պազըլար Բարեգործականա վասիյէթ էթմէյէ թէրէտտիւտ էտիյօրլար իսէ էթմէսինլէր:

Նուպար Փաշա Ճէմիլէթ ի Ազվամտա մուլաֆֆադ օլմայան Նանսէն ծրագիրինի տաիւի գըլմէն իճրա էտիպ Հայաստանտա պիւր թազըմ եէրլէրի գէր օլունուր հալա կէթիւրէպիլէճէյինի իւմիտ էտիյօր:

ԱԶԳԻ ՄԷՔԹՈՒՊ

Բահնիւմանըն 1924ին իլք նօմէրօսուսու օգուր իքէն կէօլլէրինտէն ինճու տանլէլէրի կիպի եաշլարը ադ սաղալը իւզէրինէ ազըտան 80 սիննինի կէչիւմիշ մէօճթէլէմ տօսթումա նէչիւն աղլատըղընը սուալ էյլէտիյիմտէ. «Ահ էվլատըմ, չօգտան պէրու զայպ էյլէտիյիմ սէվկիւլիւմիւ պուլտուղուտա մէսէրէթ կէօղ

եաշարմը զապթ էտէմէտիմ» տէյու ճէվապ վէրտի:

Պու Բահնիւմ չէօլլէրէ վէ եաւ օվալարա տաղըմը միլլէթտաշարմընզա նէ գատար խըտմէթ վէ Փախտէլի օլտուղընդ պիւմէք իսթէրմիսինի՞զ:

Բահնիւմ պիւզ սատըզ պիր տօսթ տըր, քի պիր չօզ գէնկին, Փօտուլ վէ միւթկալլէմ տօսթլարըն թէնէզղիւ էյլէմէտիյի եըրթըզ չատըրլարա, եըզըմըզ գուլպէլէրէ, գըրըմըզ պարազալարա, նէմնազ մաղարալարա, գալանլըզ տէլիք վէ պուճապարա կիրիպ, մուհապպէթ, իշթիրաք վէ տօսթլուզ կէօսթէրէրէք, բուհանի, սիյասի վէ իմի մալիւմաթլար իլէ մէյուսիյէթիմիզէ իւմիտ վէ ճէսարէթ վէրիյօր: Պիզ Բահնիւմ թամմ մանասը իլէ պէյապան չէօլլէրտէ եօլընը վէ տօղրու իմանընը շաշըմըզ օլանլարա զըլաղուզ օլըյօր: Բահնիւմ պիւզ կէրէք էրմէնի միլլէթիին կէրէք էճնէպի միլլէթլէրին աշվալընը խապէր վէրէն թէրճիւման տըր: Հիչ պիր բահիպին այազ պաս մատըզը եէլէրէ կիտիպ փէրէքէնթէ էվլատլարընը կիւճէնմիշ օլտուղլարը Ալլահընա տէլալէթ էտէն գարա թօիրաղլարտա եաթան վէրէմլի, հիւմմա թիֆօս վէ մալարեալը խասթալարըն եաթաղլարը եանընա կիտիպ անլէրի թէսէլի էտէն պիր վաըզ տըր:

Պաշգա պիր խըտմէթի, Ամէրիգատա եաշայան Հայլար իլէ տիւնեանըն Փարգըլը թարաֆլարընտա եաշայան Հայլար արասընտա պիր միւլազաթ վասըթասը օլմասը տըր: Էկէր պու ալազա վասըթասը գալտըրըլըրսա պու իքի սընֆէրմէնիլէր պիր ազտան եէքտիկէրինէ եապանճը օլանաղլար տըր:

Տիկէր պիր միւնասէպէթ թէպշիր ի պէշարէթ մէսէլէսի տիր: Հիչ պիր վաիզ Բահնիւմանըն կիրտիյի վէ կիթտիյի մահալա կիտէմէզ, վէ պաշգա մէզհէպ վէ էֆքեարտան օլան նիչէլէր պաշգա վաըզը տինլէմէզ իքէն պու Բահնիւմա քէնտի սէսինի գահվէլէրտէ, մէյիւնէլէրտէ հէր մէզհէպի տաիրէտէ եէթիշտիրիյօր: Վէ խալալ էտէմէտիյինիզ թարգտա Ալլահա վէ էրմէնի միլլէթիին խըտմէթ կէօրիւյօր:

Հայախօս միլլէթտաշարմընզ պիւ թըքախօսլարա տօղրու սօղուզ մուամէլէսի պիւզի մէյու էյլէտի: Հէր եէրտէ թըքախօս Հայլարա պէօյլէ սօղուզ մուամէլէ էտիյօրլար: Է՛յ Հայախօս տօսթլար պիւզ տէ անա վէ ալա լիսանըմըզ

սիզին գատար սէվէր վէ սէօյլէմէք արգու էտէրիզ. լաքին աճընըրըզ քի իսթէմէյէրէք պու լիսանը պապալարմըզ պիւզ էօյրէթմիշ տիրլէր: Իսթիյարլարմըզ չէհատէթի չու տըր քի Միւսէլլիմլէր «Շու քեաֆիլէր տահա էրմէնի՝ ճէ գօնուչույօրլար, չուլարըն տիլինի քէսինտէ ասըն քի պու լիսանը պիր տահա սէօյլէմէսինիլէր» տէյու տիլլէրինի քէստիքլէրի իչիւն էրմէնիճէյի ունութմուշլար տըր:

Իշթէ պէօյլէ գալիմանէ թագեիգաթ ալթըն տա էրմէնիլէր թիւրքէյի էօյրէնմիշ տիրլէր: Այնի մէհրամէթսիզ էլլէր սիզին վէ պիւզիմ եուրտ վէ եուվամըզը տաղըթտըզը սըրատա չու հայախօս չու թըքախօս տըր տէյու թէֆրիզ էթ մէտիլէր: Իմտի սէվկիւլիւ տօսթլար պուլոււնտուղոււնուզ տիյարտա կէօնէնտիյինիզ ճիւմլէ պէրէքէթլէր իչիւն համտ էտինիլ: Սիզ օրատա պիր գաշ լիսանտան հէր նէվ մալիւմաթ իլէ ազընըզ Ֆիքրինիզի թէնվիր էտէր իքէն պիւզ լիսան վէ մալիւմաթսըզ ճէհալէթ վէ քէօրիւլէյէ հիւքմ օլընմալալըմ:

Շու տաղըմըզ, բուհապանըզ, թէճրիւպէ իչինտէ ինլէյէն մուհաճիր թըքախօսլարա Բահնիւմա լազըմ տըր: Տուա էտէրիզ քի «էլինի ալըպ հէք եաշայանը արգուսընա կէօրէ տօյուրան Ալլահ պիւզ չէօլլէրտէ, մաղարալարտա, զարիպ տիյարլարտա եէկեանէ արգումուզ օլան տիւշկիւն մուհաճիրլէրէ թէսէլի վէ իման գահրիմանըզը կէօնտէրսին, վէ Ամէրիգատա օլան տօսթլարըն գալպինի, «Պէն սիզի սէվտիլիմ կիպի սիզ տէ պիրի պիրինիզի սէվինիզ» եէնի էմրինի իճրայա իրչատ էյլէսին:

ՆՇԱՆ Թ. ՊԱՂՏԻԿԵԱՆ

Երուսաղէմ

ՍԻՅԱՍԻ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

Նիւ Եօրթ Թայմզ միւլլիթի Տօգթ. Ֆինլի Պօսթօնտա պիր նութզ իրատ էտիպ՝ Ամէրիգալօղան աշտնամէսինի թաստըզ էյլէմէլի քի թիւրքիատաքի մէնֆաաթլարմըզը մուհաֆազա էտէլիմ: Իզմիր տարաղաճլարը պիր գապահաթ իտի, լաքին թիւրքլէր էյի պիր չէյ եափմաղա չալըշըյօրլար վէ պիւզ տէ ճէսարէթ վէրմէլի իզ», տէյօր:— Ամէրիգալ րէիսի Գուլիճ թէքսաստա պիր նութզ իրատ էտիպ էվրօփալը-

լարն պօրճընա ախտ սէօյլէտիքտէն սօնրա, «Պիգտէն նէֆրէթ էտէրլէր տէյու ալաճաղտան վաղ կէշմէղիլ» տէմիշ. վէ ճիհան մահքէմէսի- նէ անճաղ Ամէրիգանըն շարթլարը իլէ կիրէճէ- յինի պէյան էթմիշ իտի: Պու նութգ էվրօփատա ֆէնա թէէսիր էթմիշ տիր:— Մէքսիգօտա էս- գի տէնիլէն եէրլի գապիլէ իսեան էթմիշ վէ հիւ քիւմէթ ապէրլէրի իլէ շարիքըլլօր: Ասքէրլէր գաշմը տէնիլլօր:— Նոյ. 14իւնճիւ կիւնիւ Ա- մէրիգատա էյի Սամարիալը կիւնիւ իլան օլուն տու: Վէ ճիւմլէ քիլիսէլէրտէ վաղ էտիլտի քի շարգի էվրօփանըն եէհուտիլէրլիէ եարտըմ օլ- սուն: Եէհուտիլէր 65 միլիօն վէրմիշ իտիլէր: Ելմտի 25 միլիօն տահա իսթէնիլլօր:— Սքէ- նէքթէտիւէ ըէտիօ իլէ Լօնտրա ըէտիօ չիրքէ- թի մէրքէղի գօնուշտուլար: վէ պիր պիրիլիէ թէպրիք սէօյլէրի սէօյլէտիլէր:

Ինկիլթէրրաճըն սապըգ մալիյէ նազըրը Մէքէննա Փարիզտէ Մ. Փուէնգարէ իլէ կէօրիւշ մէքտէ տիր: Հէր նէ գատար մագսէտ կիզլի թութուլլօր իսէ տէ ինկիլիլ վէ Ամէրիգա պանգալարը Ֆրանսայա պէօյիւք պիր իգ- րաղ էթմէք թէշէպիլիսիւնտէ օլտըղը անլաշը- լլօր: Պուենա շարթ հալիստէ պօրճլարըն թէս- վիլէսի վէ Ֆրանգըն ֆիլէթիլիսի թէսպիթ է- տիլմէսի թէքլիֆ օլունուլլօր:— Ինկիլթէրրատա մատէն ամէլէսի միւմէսիլլէրի 359 պիւն ըէյէ գարշը 432 պիւն իլէ գարար էթտիլէր քի հիւ- քիւմէթիլ սուլհ թէքլիֆիլի տիլլէսիլլէր եա- իօտ միւգաքէրէ էթալիլլէր, հիւքիւմէթ կիւն- տէլիլի արթըրմաղա ըաղի օլուլլօր, լաքիլ տա- հա ֆաղա չալըշարաղ, հանի իշ սաաթը արթա ճաղ տըր վէ պու կիպի միւնաղալարըն միլլի պիր մահքէմէ գարշըսընտա հալլ օլունմասընը թէքլիֆ էտիլլօր:— Պրիթանիա Տօմինիլընլարը պաշ վէքիլլէրի մէճլիսիլտէ Լօգարնօ աճտնա- մէսի հագղընտա Ձէմպըրլէյն իղահաթ վէրտիք տէն սօնրա պաղըլարը իմգալամաղ պաղըլարը իմգալամամաղ իշիւն ըէյ վէրմիշլէր, էնճամ հիշ պիր գրիթիլգայա մէյտան վէրլիմէյիլ հիշ պիրի իմգալամամաղա գարար վէրմիշլէր: Պուենտան մատա պու գըսմլարտան հէր պիրի Լօնտրատա տէյիլ հալընըղ պիր սէֆիր, իլլա տահա եիւքաշք պիր մէմուր կիպի առէմ եօլլա- յաճաղար վէ ինկիլթէրրա տալի օրալարա միւմէսիլ եօլլալաճաղ տըր: Գանատա վէ Իր- լանտա թէքմիլ իսթիլգալիլէթ իսթէմէքտէ տիրլէր պու մուսալաթ մէսէլէսի հալա հալլ օ- լունմամը տըր: Պու ճիւմլէ իլէ տէ Լօգարնօ

իթթիֆաղընա միւսալիֆ տէյիլ տիրլէր:— Պրիթանիա իմփէրաթօրլուղու պաշ վէքիլլէր իճթիմալ միւնապիլէթի իլէ ինկիլթէրրատա պէօյիւք պահրի, պէրրի վէ հալալ մանալրա- լար իճրա օլունտու: Պէօյիւք հարպ կէմիլէրի, էրօփիւնլար իշթիւրաք էյլէտի: գարա մանօվ- րասընտա փէք չօգ թէնքլէր, գըրհլը օթմօպիլ- լէր, տիւմէն իլէ տիւշմէնի շաշըրմաղ վէ սաիր նէվիճատ մանօվրալար իճրա օլունտու: Պու մանօվրալար տիւնեանըն կէօրէ կէլտիլի էն ճէ- սիմի իտիլէր: Պահրի մանօվրալար Եոթլէնտ մուհարէպէսիլի թաղիտ էտիլլօր իտիլէր, օ սաաթ սիւրտիւ վէ թօփլարըն սէսի 100 միլ էօ- թէտէն իշիտիլտի: Փէք չօգ թահթ էլ պահրար իշթիւրաք էթտիլլէր: Պրիթանիանըն ախէր գը- սըմլարը Գանատա, Ալսթրալիա, ճէնուպի Ա- մէրիգա վէ սաիրէ տալի Ամէրիգա կիպի գօթա ուսուլը գապուլ էտիլ կէլէճէք մուհաճիրլէրի սէշմէյէ գարար վէրմիշ տիրլէր:

Ֆրանսալ մէճլիսի միլլիսի աշըլտը: Փու- էնգարէ թէքլիֆ էյլէտի քի հէր շէյի պիր թա- րաֆա գօյուպ էվլէլա պիւտճէ իշիլիէ գարար վէրսիլլէր վէ պուենու պիր իթիմատ մէսէլէսի էյլէտի, էնճամ 207յէ գարշը 305 ըէյ իլէ թէք- լիֆ գապուլ օլունտու: Ագալարտան պաղըլարը պաղա մէսէլլէր գօնուշմաղ իսթէյօր իտիլլէր. մէսէլա Իթալիա, Ձիւն, Սարտեիսիա, փահալլը- լլէք վէ սաիրէ, լաքիլ ըէտտ օլունտու: Պու տէ- ֆաքի Ֆրանսա մէճլիսի էվլէլլէրլէրտէն Փարգ- լը վէ տահա սապիթ տիր: Ֆրանսըղլար էճնէպի լէրտէն տալի իրատ վէրկիսի ալմաղա գարար վէրտիլլէր: Պու գարար Ամէրիգալլըլարը թէլա- շա տիւշիւրիւլլօր, չիւնքի չօգ Ամէրիգալլըլար օ րատան միւլլէրլէր ալտըլար: Փուէնգարէ սիվիլ մէմուրլարը վէ մաաշլարը արթըրմաղ թէքլիֆի նի ըէտտ էյլէտի: 200է գարշը 305 ըէյ իլէ գա- րար ալտը:— Սօրպօնտա սապըգ պաշ վէքիլ վէ չիմաիքի գապիլիտէ նաֆիէ նազըրը Հէրիօյա գարշը, գրալիլէթ թարաֆտարը կէնճէր պիր նիւմայիլ հափտըլար. «Գահր օլուն Հէրիօ, հաշասըն փատիշահ», տէյու պաղըրտըլար: 13 փօլիս հարալանտը, կէնճլէրտէն տալիտարալը վար տըր:— Ֆրանսըղլար Սիանիատա Գաթա- լանտա իսեան հաղըրլայան Գօլօնէլ Մասայա վէ 26 արգատաշլարընը Փարիզէ կէթիլիլ հապս էյլէտիլլէր: Մասայա՝ Կարիպալտի իլէ ալաղա- սը օլտուղունու ինքեար էտիլլօր. օ իսիւն տիր տէյօր: Կարիպալտի տալի մահպուտ տըր:— 35000 Ֆրանսըղ սաքէրլէրի թէայիլլէ իշիւն

Ալաժանիատա Գուլէնց վէ Մայանցտաքի զահմէթ չէքիյօրլար, զիրա էլլէրինտէքի Ֆըրանգըն Դսի պիր մարգ գըյմէթինտէ տիր վէ խարճ էտէմէյօրլար, ալտըգլարը իւճըէթ օրտաքի սարֆիյաթա քեաֆի կէլմէյօր:— Սիւրիատա Տիւրքի խեանընն սէրկէրտէսի օլան Աթրաշ ախլէսի ազալարը գըսմ գըսմ Ֆրանսըղլարա տէխալէթ էտիյօրլ: վէ պոռնլարըն մախլէթի օլան պիր չօգ չէյիլէր վէ ըէիլէր տախի իթաաթ էթ միշ տիրլէր: Ինտալըգլա մալիւմ չէյի Սալխատ տախի իթաաթ էտէնլէր իշինտէ տիր: Ֆրանսատա Սիւրիա խեանընն պիրմիշ նազարը իլէ պազըլըյ: վէ ասքէրլէրին եարըսը կէրի չաղըլաճազ տըր: Տիւրքի տաղընտա ասայիշ հիւքմէթմէքտէ իմիշ: պաշ գօմիսէր տախի օրայը զիյարէթ էյլէմիշ տիր:

Բուսիանըն չահանի թաճլարը վէ միւճէվհէրաթը Նիւ Եօրքտա Ուայս իսմինտէ պիր էլմաս թիւճճարը թարաֆընտան սաթուն ալընմը վէ Ամէրիգայա կէթիւրիլիյօր: Սալթ պէօյիւք Գաթէրինին թաճը 50 միլիօն տօլար իմիշ վէ իւզէրինտէ 1520 միւճէվհէր թաշ վար իմիշ: Ձար Նիքօլանըն պէպէք իքէն օյնատըղը ֆիւտիշի ալթուն վէ էլմաս չընկըրազ 5000 տօլար իմիշ: Պոռնտան մատա փէթրօնըն, էլիղապէթին թաճլարը վէ միւճէվհէրաթը կէթիւրիլիյօր: Պօլէվիլէրտէ սարայտան ալընան 200 միլիօնըգ տահա միւճէվհէրաթ վար իմիշ քի պոռնու տա սաթըպ չիֆթ ալէթլէրի, մաքինա վէ լօգօմօթիվ ալաճազլար իմիշ:— Բուսիա խարիճիյէ նազըրը Ձիշէրին իլէ Թիւրքիա խարիճիյէ նազըրը Թէվֆիլ Բիւշտի պէյ Օտէստատա խուսուսի միւլազաթ էյլէտիլէր: Պու միւլազաթա չօգ էհէմմիյէթ վէրիլիյօր: էվրօփատա զանն օլունույօր քի Ժինէվ Լիկինէ գարշը Ասիատա տախի պիր ճէմիյէթ թէշքիլ օլունույօր, Բուսիա Աճէմ, Ձին, Աֆղան վէ Թիւրքիա պիրլիքտէ օլարազ: Միւլազաթ կիզլի թուրքուլույօր վէ հիշ պիր պէյանաթտա պոլլունմատըլար: էվրօփատա պազըլար տա պոռնըն պիր պլըֆտան իպարէթ օլտուղունու զանն էտիյօրլար: Խուսուսա ինկիլիզ իթալիան իթթիֆազընա գարշը պիր կէօսթէրիշ զանն էտիյօրլար:—

Հօլանտա հիւքիւմէթինին միւսթէմլէքէսի օլան ճալա առասընտա Պաթալիատա պիր Պօլէվիլէ հարաքէթի պաշլայըպ հիւքիւմէթ էօնիւնիւ ալանա գատար էփէյի եարալանան վէ էօլէն օլտու: Իսեան առանըն պաշգա թարաֆլարընա

տախի սիրաէթ էյլէտի: Սէրկէրտէլէր թուրքուլազտա տըր:

Ձինտէ տախիլի մուհարէպէ հալա տէվաճ էտիյօր, միլլի հարաքէթ կիթտիքճէ չիտտէթ քէսպ էտիպ էճնէպիլէրէ գարշը նէֆրէթ արթըյօր: Ձինտէ պիր չօգ էէրտէ չմէնտըֆէր խարապ օլունույօր: Ձինլիլէր պիր ինկիլիզ վափօրընը էսիր էտիպ իշինտէն պազը գատընլարը կէթիւրմիւշ տիրլէր: Ամէրիգա ալան ըէիսի Պօրա նուլթգ էտիպ Ձին արթըգ էճնէպիլէրին պօյունտուրուլու ալթընտա գալաճազ հիւրրիյէթինի խթէյօր տէմիշ տիր:

Մուսօլիմի ըէսմէն Ֆրանսայա թարգիյէ էթ տիքտէն մատա պաշգա միւնասիպէթլէ տէ Իթալիատա Ֆրանսայա գարշը օլան հարաքէթ իշին էսէֆինի պէյան էթմիշ վէ պիր տահա օլմայաճազ տէյու վատ էթմիշ տիր:— Մուսօլիմի խաֆիյէ վէ ասքէրլէրին քէնտինի մուհաֆազա էթմէսինէ րազի օլմայօր իսէ տէ պիր եէրէ չըգար իսէ հիւքիւմէթ անը կիզլի փօլիսլէր իլէ իհաթէ էտիյօր:— Իթալիա հուսուտընտան իշէրի կիրմէք, խուսուսա Ֆրանսատան, դայէթ միւշքիլ օլմուշ տըր:— Մուսօլիմի եինէ պիր նուլթգ իրատ էտիպ, «Իթալիա կիւնէշին ալթընտա վէ գէմին իւզէրինտէ քէնտի իշին եէր խաթէյօր, էյէր պոռնու վէրմէղլէր իսէ գօր իլէ հազգընը ալաճազ տըր» տէմիշ տիր: Պու կիպի սէօղլէրի տիւնեայը թէլաշա տիւշիւրիւյօր: Մուսօլիմի Թանճէրին էսասէն Ֆրանսա վէ Սփանիա ախտ պիր մէսէլէ օլտուղունու գապուլ էթմիշ տիր: Իթալիատա ճիւմլէ ֆաշիսթ օլմայան միւլէսսէսէ վէ թէշքիլաթլար գափատըլմը տըրլար: Սուրի գաստ թէշէպալիւսիւ էտէնլէրէ էօլիւմ ճէգասը սալթ եէրլիլէր իշին իմիշ: էճնէպիլէրէ պաշգա մուհաֆէլէ օլաճազ տըր:— Մուսօլիմի վաթիգան իլէ գօնուլույօր քի տինի թաս վիլլէրի սինէմա իլէ էհալիյէ կէօսթէրիւսին, էհալիւսին տինի հիսսիյաթընը թէշվիլէ էթմէք խաթէյօր:— Նափօլիտէն պիրտիրիլիյօր քի վէսուլ տաղը տախի եինէ թուրքուլազ վէ փաթլաճազ ալաճէթլէրի կէօսթէրիյօր: Պինլէրճէ սէյիւրիլէր տուրուպ պէքէյօրլար, Ամէրիգա լըլար թա եազընընա կիտիպ անըն թուրքուլազսընը սէյր էթմէյէ չալըշըյօրլար:

Ալաճալար 15 միլիօն տօլարըպ պիր իսթիգրազ ազտ էտիպ չմէնտըֆէր վէ էլէքթրիք գուճիանիա սէհմէրինի թէէմինաթ վէրիյօրլար, իսթիգրազ եիւզտէ 6½ ֆալիզ կէթիւրէճէք տիր:

Լէհիսքանտա ձէն. Փիլսոստաքի փարլա-
մէնթի իճթիմաս տալէթ էյլէտի, 450 ազատան
142սի կէլտիլէր: Օնլարտա մաթպուլաթ իւզէ-
րինէ գօնուլան ոէնսիւրէ գարչը փրօթէսթօ էյ-
լէտիլէր: Նէթիճէ նէ օլաճաղը մալիւմ տէյիլ
տիր: Փիլսոստաքի փարլամէնթի տաղըթմազ
թէհտիտ էտիյօր: Փիլսոստաքի Մուսուլինիյէ Փօ
թօկրաֆընը եօլլայըլ թէպրիք էյլէմիշ տիր:

Եւմանիսքանտա ինթիսապլարտան սօնրա
պիր սիւքիւնէթ հիւքմ սիւրմէքտէ տիր: Ինթի-
սապ Եուլանիսթանը նիզամի պիր հիւքիւմէթ
հալինէ գօյմուշ տըր. 1. Ասքէրի տիգթաթօր-
լուգ տէվրի կէշմիշ. 2. Ինթիսապ միւնասիպէ-
թիյլէ գրալիյէթ վէ ճիւմհիւրիյէթ թարաֆտար
լաղը արասընտա միւթարէքէ օլմուշ տըր: Իտա
րէնին չէրինէ իլէրիտէ գարար վէրիլնէք
տիր: Ինթիսապտա կէօրիւլտիւ քի միւֆրիթլէր
տէյիլ իլլա միւթէտիլլէր ըէյ գազանտըլար:
Ճիւմհիւրիյէթճիլլէրին էքսէրիյէթ գազանմասը
Անատօլու մուհաճիլլէրինէ համլ օլունույօր:
լաքին չիմտիլիք պու խուսուստա գապլա էթ-
մէք արղու էտիլմէյօր: Մէճլիս Նոյ. 26տա ա-
չըլաճազ օ վազթա գատար Գաֆանտարիս վէ
Միւխալօիօլ ճիւմհիւրիյէթ գապիլնէսիլի թէշ-
քիլ էթմիշ օլուրլար վէ մէմուլ օլունույօր քի
Գօնտիլիս իսթիֆա էտիպ եէրիլի օ եէնի գապի-
նէ ալաճազ տըր: Կիրիտաէն ձէն. Փանկալօսը
Աթինայա կէթիլիւպ իսթիլթազ էթմէք իւզդէ
ասքէրի պիր հիյէթ հօլա չըգմըշ տըր:

Սուլթան Ռէշատըն օղլու Ձիւնէտիլին էլըօ-
փատա փէրուշան օլուպ՝ հասան օղլու Ձիւնէտ-
տիլն իսթիլլէ պիր փատափօրթ չըգարարազ
Սթանպօլա գատար կէլմիշ, լաքին փօլիսլէր
թահգիլգաթ հափարազ քիմ օլտուղունու ան-
լամըշլար վէ կէրի թարտ էյլէմիշլէր տիր: Եու-
նան 500 տրախմիլիք պանգնօթ իւզէրինտէ Այա
Սօֆիանըն թապիլիլի վար իմիշ, Թիւրք զաղէթա
լարը պուլնու փարմաղա տօլայըլ Բուլմարըն
կէօղիւ հալա Սթանպօլտա տըր տէյօրլար:— Ա-
տանատան հաղըյօրլար քի տէհչէթլի պիր գրիլ
վար իմիշ վէ փամուգ թիւճճարլարը իֆլաս է-
տիյօրլար իմիշ:— Մէրսինտէ Հայ Գաթօլիք
պիր վարդապետ Ատանատա իսէ Բէքլիքեան
Գերապայճառ վէ Պօղոս վարդապետ վար աըր:
Հայ Գաթօլիք քիլիսէ վէ մէքթէպ գապթ օլուն-
մուշ օլուպ Բիլտանիլլէրին ուֆապ մատուղըն-
տա օթուրըրլար: Ճիլղուիթլէրին օղլանլար մէք
թէպի թիւճճար օտալարընա թահվիլ օլմուշ օ-

լուպ պիր գըսմընտա Ճրանսըզ գօնսօլօսը սաքին
տիր: Ձապալը Բէքլիքեան Ճրանքլին Պուլիսօն
քէնտիլի թէէմին էթտի իտի քի Թիւրքլէր էվ-
վէլքի տէյիլ վէ մէտէնի տիրլէր:

Ա.ԶԳԱՅԻՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

Ամէրիգա Հայ Կարմիր Խաչընա Հայաստան
Կարմիր Խաչընտան աթիտէքի թէլիպ թէլիւրաֆ
կէլմիշ տիր: «Ձէլզէլէ սէպէպիլնտէն Լէնիսկան
գաւառընըն պէօյիւք գըսմը խարապ օլտու, 12
քէօյ եէրլէ եէքսան, 15ի խարապա տըր: Մէս-
քէնէլլին 100տէ 80ի խարապ օլտու: 80,000 էհա-
լի հազլաշան գըշա գարչը սէֆիլ վէ աչըգտա
տըրլար: Հայաստան Կարմիր Խաչը տօգթօրլար
վէ իլաճլար հօլլայըլ պիլնէրնէ էհալի պէսլէ-
յօր: Թէշէքքիւր օլունուր քի Կիւրճիսթան վէ
Ատրպէյճան Կարմիր Խաչլարը հարտըմ էտիյօր
լար: Սիլ տախի պիրատէրիլք էլլէրի ուզատը-
նըզ: Րէիս վէքիլի Լազարեան:»— Հայաստանի
Օգնութեան Գօմիթէ տախի այնի մէալտէ թէլ-
կրաֆլար ալմըշ տըր: Ամէրիգատա իսնէ ճէմի
պիր դաչ գօլտան վէ Փարպլը Փըրգալար թարա-
ֆընտան օլմագտա տըր: Ճէհտ օլունույօր քի
պու Փարպլը թէշքիլաթլար պիրլէշսիլլէր:—
Այէքսանտրօիօլ էհալիսի Գալգասիանըն Փարգ
լը մահալլէրինէ հիճրէթ էտիյօր. սարսընթը-
լար հալա տէվամ էտիյօր: Ամէրիգալլար պի-
րէր պաթանիյա վէրիյօրլար: Շէհրի պօշալը-
յօր: Ամէրիգատան չօգ էսքի էլպիսէ իսթէնիլի-
յօր. Ջերմաչափ սըֆըրտա տըր:— Հոկտ. 2տէ
140 գաթըր իլէ 72 Արապքիլլիլէր Թրապզօն հօ-
լու իլէ Նոր Արապկիլլէր եէթիշմիշլէր տիր:—
էջմիսմիլնտէ Միւնն թախսիսի ըէսմի պու սէնէ
զայէթ թանթանա իլէ իճրա օլունմուշ, հէր թա
լաֆտան 60-65 պիլն գատար ուխտաւոր կէլ-
միշ վէ պարընաճազ եէր պուլունմամըշ: Պիր
քէօթրիւմ օրատա չիֆա պուլուպ եէօրիւմիւշ
իտիլլինի հաղըյօրլար:— Մըսըր վէ Սուտան օր-
տուսընտա պիլնպաշը ըիւթպէսի իլէ 20 սէնէ
լըզմէթ էթմիշ՝ ալէն Հալէպլի Տօգթ. էքմէք-
ճեան վէֆաթ էթմիշ վէ ճէնաղէ ալայը թօփ ա-
լապասընա գօնուլուպ 500 ասքէր իլէ Գահրէ-
տէ իճրա օլունմուշ վէ Հայ Բողոքական մէգար-
լըզընտա տէֆն օլունմուշ տըր: Արապայը 6 աթ
էքիյօր վէ մուզիգա թագըմը չալընմըշ տըր:
Կէչնի սէնէ Փարիզտէ վէֆաթ էթմիշ օլան մէշ-

հուր ձեվաշիրճի էգնական Բարեգործականք
պիր միլիոն ֆրանկ վասիլէթ էթմիշ տիր : Պու
մէպլաղ (30,000 տօլար) Պօղոս Նուպար փաշա-
յա թէսլիմ օլմուշ տրր :— Տիթրոյթտան Տիկին
Լուսարեր Աճէմեան պաղը տօթլարը իլէ պիր-
լիքտէ չըպլաղ էրմէնի չօճուգլարընա էլպիսէ
վէրիմէք իւղրէ պիզէ \$40.00 իրսալ էթմիշ օ-
լուպ, մէպլաղը մէգքիւր տէր հալ Աւետարան-
չականըն եէտիլլէ էրմէնիսթանտաքի աճէնթէ
իրսալ էտիլմիշ օլուպ, ղէլղէլէտէն միւթէղար-
րըր չօճուգլար իշիւն իսթիմալ օլունաճաղ տրր :
— Լօս Անկէլէստէն պիր տօթլ հաղըյօր քի, Մա-
սիս քիլիսէսի պու հաղընտա Բահնիւմայա
\$500.00 իանէ էթմիշ իքէն Նոյ. 9տա քիլիսէ-
նին գատընլարը թարաֆընտան վէրիլէն պիր
պաղարտա տա քիլիսէնին մէտարիֆաթընա գուլ
լանըլմաղ իւղրէ \$400.00 հասըլաթ օլմուշ տրր :
Պու պաղար միւնասիպէթիլլէ գատընլարըն մու
ալէնէթ վէ ֆէտաքեարանէ իւրտմէթի թագտի-
րէ շայան օլմուշ տրր :— Նոյ. 28, Կիրակի Կիւ-
նիւ Տիթրոյթ Հայ Աւետ. քիլիսէ պիւնալընըն
թախսիսի միւնասէպէթիլլէ Բահնիւմանըն միւ-
տիրի վեր. Յ. Գ. Գրիգորեան պու հաֆթա
Տիթրոյթա կիթմիշ տիր : Պու միւնասէպէթիլլէ
Շիգաղօյը տա զիյարէթ էտէճէք տիր :— Հայ-
լարըն էմվալը մէթրուքէ մէսէլէսինի հալլ էթ-
մէք իշիւն ձեմիլլէթ ի Ազվա-տա թէչքիլ օլու-
նան գօմօսիօն ազալարը Ալամանիա, Հօլանտա
վէ իթալիա միւմէսիլլէրինտէն իպարէթ տիր :
— Պէյրութտա Դանակցական վէ Հնչակեան-
լարտան հիւքիւմէթ պէչէր քիչի չաղըրըպ պիր
տահա վուզուաթ օլուր իսէ քէնտիլլէրի մէսուլ
թութաճաղընը սէօյլէմիշ տիր :— Ֆրանսատա
էճնէպիլլէր պիրէր վէսիգա ալմաղ իշիւն 375
ֆրանկ իսթէնիլլէյօր : Յառաջ միւլէլիֆի էճնէ-
պիլլէր միւտիրի հանընա կիտիպ Հայլարըն ֆա-
գիր վէ ամէլէտէ չօգ նուֆուսլու օլտուղունու
զիքը իլէ պու մըղտարըն անլէրին իգթիտարըն-
տան հիւքսէք օլտուղունու սէօյլէմիշ : Միւտիր
օ կիպիլլէրէ 40ար ֆրանկ իլէ օլապիլլէր տէմիշ
տիր :— Պրն. Գէորգ Մեարոպ միւթարէքէտէն
սօնրա Պուկարիսթանա կիտիպ օրատա Ֆիլի-
պէտէ կէճէլի պիր մէքթէպ աչըպ էրմէնի կէնճ-
լէրինի թալիմ էտիլյօր իտի : Միւմաիլէյհ օլ
մէքթէպի Սօֆիայա նալ էտիպ տահա միւնթա
ղամ պիր հալա գօյմուշ տրր : Պու քէրրէ միւմա-
իլէյհ օլ մէքթէպին պիւնա իշիւն թէէմին էտէ-
պիլմէք իշիւն Ամէրիգայը զիյարէթ էյլէմիշ
տիր :

ԱՐԱՆԸԼԸՅՈՐԱՐ

Սուէտիւնըն Եօղուն Օլուգ գարիլէսինտէն
Տիկին Օսաննա Աչըգեան (էվլէլէր իսմի Օր. Օ-
սաննա Պ. Կարապետեան, պիրատէրի Միսաք Պ.
Կարապետեանը արայօր : Մէրգումըն էտրէսի-
նի պիլլէնլէր լութֆէն աթիտէքի ատրէսէ պիլ-
տիրսինլէր :—

Mr. Nishan Ashukian

Kesab, Ekiz-Olook, Via Antioche, Syria

Մարաշ հաղընտա Եէնիճէ Գալա Բէօյ-
տէն միւթէվէֆա Մանուկ Գալայճեանըն մախ-
աումը Յարուլիւն Գալայճեանըն նէրէտէ օլ-
տուլընը հէմշիրէսի Մարգարիտ պիլմէք իս-
թէր : Ատրէսինի պիլլէնլէր աթիտէքի ատրէսէ
պիլաիրսինլէր :—

Samuel S. Kussajukian

Changeur, Alexandrette, Syria

Սիրվարդ Խաչիւրեան՝ Եունանիսթանտա օ-
լուպ էլիէվմ թօմարգալը Եղիա Պըչաղճեանըն
զէվճէսի պուլունան, վալիտէսի Կիւլիւ Խաչիւ-
եանը արայօր : Աթիտէքի ատրէսէ պիլաիրիւ-
սին :—

Mihran Hacherian

American Church, Calle Coriente 718,
Buenos Aires, Argentine

Մ Ի Ի Ն Տ Ե Ր Ի Ճ Ա Թ

ՊէնՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԱՐ.—

Թէնրիպէ

ԲՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ.—

Թէչէֆֆիւր

ՎԵՐ. Հ. Յ. ԱՇՃԵԱՆ

Տուա

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ.—

Նասըլ Կէօրտիւմ

ՏՕԳ. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

Եղօ Սթօն Միլի ֓ալք

ՎԵՐ. Ս. ՏԵՎԻՐԵԱՆ

Սիյասի Ինգիլապաթ

Գ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Թէնրիպէլէրտէն Եյի Սէօլէր

ՍԵԴՐԱԿ ԹԻՄՈՒՐԵԱՆ

ՄԻԹԵՆԵՎՎԻ.—

Ուրուկուէյ

Բարեգործական

Աչըգ Մէֆթուպ

ՍԻՅԱՍԻ ԽԱՊԵՐԼԷՐ.—

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽԱՊԵՐԼԷՐ